

TIDNINGEN

DJURSKYDDET

MEDLEMSTIDNING FÖR DJURSKYDDET SVERIGE • NUMMER 1/2024 • ÅRGÅNG 134

MER CIVILKURAGE
KRÄVS I HÄSTVÄRLDEN
SIDAN 20

ATTACKERANDE HUNDAR
- HUR SKA DET UPPHÖRA?
SIDAN 29

TEMA

Att träna djur

Tävling. Jakt. Hjälpa människor. Säkrare hantering. Att träna djur har många syften. Men hur går det till? Några av landets främsta djurtränare berättar. SIDAN 8

4
RÅD

Rösta för djuren
i EU-valet

Hill's stöder djurhemmens viktiga arbete

Vår mission har i mer än 75 år varit att medverka till att berika och förlänga det speciella förhållandet mellan människor och deras husdjur.

Samtidigt brinner våra hjärtan också för hundar och katter som inte har en kärleksfull familj och ett trevligt hem. Därför stöder vi lokala djurhem och välgörenhetsorganisationer i hela världen. Genom att bland annat donera foder hjälper Hill's varje år till att rädda nästan en miljon hundar och katter världen över.

Genom att ge djuren precis den näring de behöver från den dag de kommer till djurhemmet ser vi till att deras hälsa är högsta prioritet. Och friska djur är lyckliga djur som snabbare hittar en ny familj!

Hill's är stolta över samarbetet med Djurskyddet Sverige. Samarbetet innebär att vi stöttar Djurskyddet Sverige centralt på olika sätt men också lokalt där vi bland annat tillhandahåller foder till de ineliggande djuren på Djurskyddets djurhem.

8 TEMA: ATT TRÄNA DJUR

Gå självmant in i transportburen. Vara lugn hos veterinären. Vinna tävlingar. Låta sig hanteras. Göra tricks. Skälen bakom att träna ett djur varierar. Vi har talat med etologer som tränar katter, hundar, kaniner och kameler. Ta del av deras tankar kring djurträning och få flera tips.

Foto: iStock

TIDNINGEN DJURSKYDDET

ANSVARIG UTGIVARE & REDAKTÖR

Katarina Hörlin

LAYOUT & BILDBEHANDLING

Nevada Media

KORREKTURLÄSNING

Majk Michaeledotter & Lena Andersson

OMSLAGSFOTO

iStock

OMSLAGSHUND

En av de tusentals hundar som tävlar i den populära sporten agility. Men djur kan tränas för så mycket mer än tävling.

ISSN

1651-4505

TRYCK

Sörmlands Printing Solutions AB

MATERIAL

Redaktionen ansvarar inte för insänt, icke-beställt material.

ANNONSANSVARIG

Peter Solstedt
peter.solstedt@djurskyddet.se

NÄSTA MANUSSTOPP

10 maj 2024

KONTAKTA REDAKTIONEN

redaktionen@djurskyddet.se

Foto: iStock

7 EU:s burstoppssvek anmält.

Foto: Djurskyddet Örnsköldsvik

27 Paradoptera mera! En kärlekshandling för djuren.

Foto: Alexas Foto, Unsplash

29 Hundattackerna: Så kan de minskas.

28 **4 råd.** Rösta djurvänligt i EU-valet. Din chans att förbättra för miljontals djur.

20 **Efterlysning.** Civilkurage inom hästvärlden. Panel-samtal om plågeriet och systemfelet.

42 **Sista ordet.** Catarina Niklasson Schöön: Djuren måste ingå i beredningsplaneringen!

+

32 Lantrasföreningen Bondkatten är tillbaka: Söker stöd hos andra lantras-föreningar för den "utrotningshotade bondkatten". **38** Djurkryset - lös och få chans att vinna fina fågelpriser. **40** Medlemsinformation & kontaktuppgifter till föreningarna.

Katarina Hörlin

Redaktör tillsammans med Griffin, pudel.

LEDARE

Träning pågår

En av alla dem som vi intervjuat till detta temanummer om djurträning sa att han ibland möter människor som tycker synd om hundarna som tränas för extremt svåra uppdrag i olika myndigheters tjänst. Men, sa han, det är absolut inte synd om dessa hundar. De får varje dag utföra det som de är födda att göra. Söka och spåra. Och vid varje pass belönas med exakt det de tycker allra mest om. Leka med en boll. Få sitt favoritgodis. Dessutom, får de tillbringa all vaken tid tillsammans med sin människa. Hundar som arbetar professionellt med att spåra och söka är extraordinära. Deras driv efter belöning är exceptionell. Därför orkar de träna in alla de moment som krävs. Belöningen är värd ansträngningen.

Flera av etologerna ni möter i tidningen betonar att träning är så mycket mer än något som ska leda till prestationer. Den ska vara frivillig, både människa och djur ska tycka att det är kul. Träningen kan också ses som en berikning för djuret. Därtill kan den leda till en större närhet mellan exempelvis en kanin och dess människa, och få kaninen att bli lugnare när den ska utföra nödvändiga veterinärkontroller.

Djurträning är ett gigantiskt ämne. För varje djurslag skulle vi kunnat skriva hur många artiklar som helst, vi fortsätter att publicera fler reportage i ämnet på webbtidningen under våren och återkommer under året med fler fördjupande granskningar.

När detta skrivs rasar debatten om riskerna med ett rashundsförbud för att få bukt med hundar som attackerar människor. Missa inte Kenth Svartbergs initierade tankar i frågan på sidan 30.

Flera fina böcker om djur har släppts. Vi har läst några och tipsar om dem på sidan 34.

9 juni är det val till EU-parlamentet. Vi ger fyra råd om hur du kan rösta in en parlamentariker som vill arbeta för ett starkare djurskydd. På webbtidningen kommer fler artiklar i maj. Fin vår! ✕

TYCK TILL!

Hör gärna av dig med tankar! Mejla din insändare: redaktionen@djurskyddet.se eller posta till Tidningen Djurskyddet, Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm

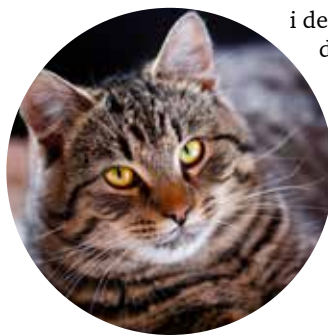
Något måste ske - och det nu!

Tyvärr började 2024 som 2023 slutade. Vi råkade ha ett ärende på katthemmet efter stängning, utlämning av en katt till adaption. Då kommer samtidigt en man med en katt i en bur.

Han har inte kontaktat oss, varken på mejl eller telefon. Man kan inte komma med katter och tro att vi alltid är på plats eller att vi har platser för katten vilket vi oftast inte har!

All vår planering med katter på väntelista förstörs. Och vi får börja om från början. Ständigt! Tröstlöst!

Katten i buren var en okastrerad hane, inga vaccinationer, inget chip trots att lagen om id-märkning och registrering funnits i ett år. Orsaken att han kom med katten var att familjen skulle resa i väg på obestämd tid.

Katten är nu i säkerhet, visst är det bra, men eftersom detta sker i parti och minut är det frustrerande för oss.

Det innebär ju naturligtvis också att katthemmen får ta kostnaderna – katthemsveterinärskostnaderna har därför skjutit i höjden – med kastrering, vaccinering, veterinärkontroll och chip. Vilket i det här fallet skulle vara gjort för längesedan eftersom åldern på katten var 1,5 år!

Den hade aldrig ens fått avmaskningsmedel och det kröp fram att den varit i deras ägo utan kattmammans sedan den bara var några veckor gammal. Inga lagar har följts överhuvudtaget!

Hur ska vi få ut information om den svenska djurskyddslagen?

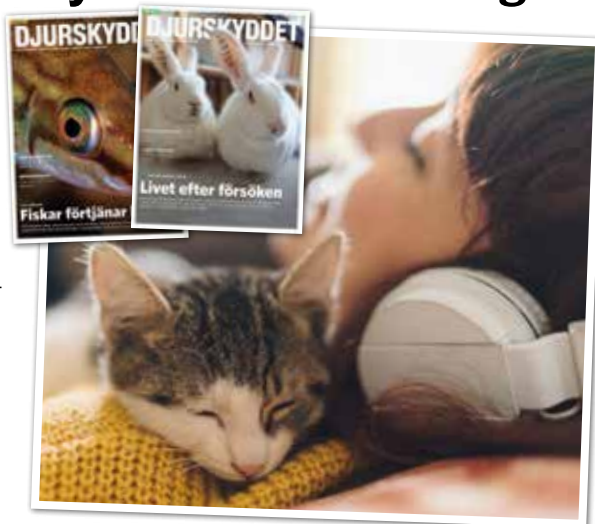
Djurskyddet Kattfotens katthem i Halmstad

Få Tidningen Djurskyddet som taltidning

Har du svårt att läsa tryckt text? Då ska du ta del av denna tidning i taltidningsversion.

Hör bara av dig Daniela Kåhlman, via telefon: 08-688 28 42 eller mejla: daniela.kahlman@djurskyddet.se så ordnar hon det.

Från och med detta nummer kommer MTM, Myndigheten för tillgängliga medier, att producera och distribuera Tidningen Djurskyddet som taltidning till alla läsare som behöver få ta del av den på detta sätt. Vi är glada över att tidningens innehåll nu görs tillgängligt för alla läsare. ✕

MEST LÄST PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Mest läst på webbtidningen i år

1. Sköldpaddor är krävande djur
2. Försökskaninernas nya liv
3. Hjälp djuren att klara kölden
4. Veterinärers råd inför avlivning
5. Fråga experten

BEST FRIEND

Cattia

Pengarna tillbaka om du och din katt inte blir nöjda!

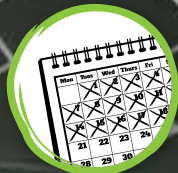
Best Friend Cattia kattströ, bildar små effektiva klumpar och är tillverkat av naturliga material utan konstgjorda tillsatser. Produkten har en överlägsen förmåga att binda både vätska och lukt vilket håller kattlådan fräsch och luktfri.

Absorberar
dålig lukt

Tass-
vänlig

Dryg

Prisvärd

Hästar misshandlades

■ Ett ansett svenskt inridningsstall har avslöjats med att plåga unghästar som de skulle rida in. Hästkötarna stod inte längre ut och berättade för Aftonbladets Susanna Nygren att de sett "hästar piskas tills de tappade livsgnistan".

Samma reporter avslöjade dagen innan denna tidning sänds till tryck att en elitryttare i hoppning regelbundet misshandlat sina hästar. Även här var det skötarna som fick nog och valde att bryta tystnaden. Läs mer på sidan 20 om hästar och välfärd. ✕

Få avelsrelaterade brott anmäls

■ Det är förbjudet att avla på djur med defekter. Ändå görs det. Veterinärer och annan djurhälsopersonal har en plikt att anmäla brott mot djurskyddslagen till länsstyrelsen, men endast 124 av 1 059 anmälningar från djurhälsopersonal från 2020 till hösten 2022 var avelsrelaterade, visar Djurskyddet Sverige i en ny rapport.

Dubbla roller, hot, bristande anmälningsplikt-kunskap, ekonomi och brist på riktlinjer är några av förklaringarna, enligt en enkät till djurhälsopersonal.

Ladda ner rapporten Djurhälsopersonalens anmälningsplikt och avelslagstiftningen på Djurskyddet Sveriges hemsida: www.djurskyddet.se ✕

Konsumenter vill ha högre djurskydd

■ Mer kunskap om djurskyddet och skärpt djurskyddslagstiftning. Det kräver 9 av 10 konsumenter i åtta EU-länder, visar en rapport som Sveriges konsumenter gjort i samarbete med den europeiska konsumentorganisationen BEUC.

Cirka 8 000 konsumenter besvarade enkäten. 7 av 10 är beredda att betala mer om djuren får det bättre. ✕

Hade 1 000 hamstrar i lägenhet - fick dagsböter

■ I vintras dömdes en person till dagsböter på 2 500 kronor för brott mot djurskyddslagen efter att ha haft tusen hamstrar i sin lägenhet. Grannarna larmade om dålig lukt, pip och skrik. En del hamstrar hittades i hinkar under diskbänken utan tillgång till dagsljus. Domen konstaterar att personen sålt hamstrar till en djuraffär och även registrerat sig som grossist. Det var dock inte smutsigt hos hamstrarna, "vilket visat att N.N. visat omsorg om djuren", skriver tingsrätten, som slår fast att det var "uppenbart

att N.N. inte kunnat hantera situationen med djuren genom att tillförsäkra dem rätt miljö, tillsyn och tillgång till foder och vatten". Flera utrymmen saknade vatten. Hamstrarna hade tagits till lägenheten av en annan person i omgångar. Kritik har framförts mot att åtalet inte gällde grovt djurplågeri med tanke på det stora antalet djur som utsatts för vanvård. Ett högre straff hade även kunnat leda till att personen fått stöd att komma ur det djursamlade som kanske låg bakom. Detta inträffade i maj-juni 2021. Länsstyrelsen omhändertog flera hamstrar. ✕

Hamstern på bilden är inte en av dem som beskrivs i texten.

Foto: Andy Holmer/Unsplash

Ny studie: "Välj växtbaserat"

■ En svensk studie visar att en helt växtbaserad kost av halvfabrikat uppfyller de flesta svenska näringsrekommendationer. Studien publicerades i den vetenskapliga tidskriften Nature Communications och bygger på jämförelser mellan vegetarisk, vegetarisk och flexitarisk (mest växtbaserat men kött och fisk kan ingå) kosthållning. Varje diet delas in i oprocessade (som vegokost gjord från grunden av bönor) och processade (halvfabrikat som vegobitar).

De sex varianterna jämfördes med en genomsnittlig standardmåltid med ingredienser från djur.

Järn, fiber, folat, magnesium och fleromättade fetter ökade jämfört med standardmåltiden, men minskade för

mättade fetter. Protein, zink, tiamin, vitamin E, C och B6 uppfyllde rekommendationerna. Ingen variant kom upp i tillräckliga selen-nivåer. Br2 låg under rekommendationen för båda veganvarianterna och den oprocessade vegetariska dieten. I Sverige ska vissa livsmedel rikas med vitamin D och kalcium, därför har svenska växtbaserade halvfabrikat ofta ett näringsinnehåll i nivå med det animaliska livsmedel de avser att ersätta.

– Det bästa du kan göra är att gå över till en i huvudsak växtbaserad kost, säger huvudförfattaren Anne Charlotte Bunge, på Stockholm Resilience Centre vid Stockholms universitet. Studien heter Sustainability benefits of transitioning from current diets to plant-based alternatives or whole-food diets in Sweden. ✕

Bedövningskrav är inte diskriminerande

■ Den Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter, ECHR, slog i februari fast att det varken kränker religionsfriheten eller är diskriminerande att förbjuda slakt på djur utan bedövning. Djurens välfärd är viktigast. Domen kom efter att belgiska Flanderns och Valloniens förbud mot slakt utan bedövning som infördes 2019 överklagats. Förbudet berör vissa former av kosher- och halal-slakt.

Den belgiska djurrättsorganisationen GAIA gläds åt beskedet från ECHR.

– En av de lyckligaste dagarna i mitt liv som djuraktivist, sa ordföranden Michel Vandebosch.

I Brysselregionen tillåts djur att slaktas utan bedövning. Dagligen slaktas hundratals djur vid fullt medvetande i Anderlechts slakterier, enligt GAIA. I Sverige är det förbjudet med slakt på obedövade djur. ✕

Foto: iStock

Foto iStock

Arkivbild.

Kronfågel vill slippa kontrollera varje kyckling

■ Jordbruksverket, SJV, avslag i slutet av förra året en ansökan från slakteriet Kronfågel i Valla om dispens från kravet på individuell kontroll för att säkerställa att kycklingen är död innan ytterligare steg i slaktprocessen utförs.

Kycklingarna bedövas i ett flerfasssystem där de under sex minuter utsätts för stegrande doser av koldioxid, som enligt Kronfågel är dödlig.

Kronfågel hänvisade i sin dispensansökan både till att de har en ny stickmaskin och till en SLU-rapport som undersökt anläggningen.

SJV konstaterade att det av rapporten framgår att "bedövningskvaliteten är god men att det förekommer djur som ej är tillräckligt bedövade och att dessa djur har behövt omedbedvas. Antalet manuellt omedbedvade/avlivade kycklingar registrerades dagligen av kvalitetsteknikerna" på

slakteriet. Skälet till att de omedbedvades/avlivades manuellt var att de visade tecken på att vara otillräckligt bedövade.

Webbtidningen FoodMonitor, som var först med att uppmärksamma avslaget, har räknat ut att Kronfågels nya stickmaskin som genom avblodning dödar kycklingarna och enligt Kronfågel har en effektivitet på 99,7 procent, kan innebära att "kanske så många som 150 000 kycklingar inte blir rätt avblodade varje år", skriver FoodMonitor.

Kronfågel har överklagat SJV:s avslag med argumenten: "Risken är 0,00002 % att en kyckling skulle ta sig förbi samtliga kontroller och dessutom vara omedbedvad innan skällen" och att "kontrollera död efter 60 sekunder kommer kosta Kronfågel ca 2 milj kr i och med att vi pga arbetsmiljöskalet inte får placera personal inne i avblodningsrummet."

Ärendet är nu hos förvaltningsrätten. ✕

Jaktlagen utreds: "Omodern jakt tillåten"

■ Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå en ny jaktlag och jaktförordning. Den ska även visa hur jakt på allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon kan förenklas.

– Jaktlagen är omodern. Jaktsätt som inte hör hemma i ett modernt samhälle med den kunskap vi nu har om djur tillåts. Hop-

pas utredaren ser till vetenskapen och lyssnar på natur- och djurskyddsorganisationer såväl som på jägarna, säger Anna Lundvall, sakkunnig hos Djurskyddet Sverige.

Uppdraget ska redovisas senast 31 augusti 2025. Parallellt pågår en utredning om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet, som ska redovisas 31 januari 2025. ✕

Även ekovärphöns har välfärdsproblem

■ Fjäderplockning och bröstbensskador förekommer även på ekologiska gårdar i kommersiell svensk äggproduktion. Nya lösningar krävs. Det visar veterinären, tillika styrelseledamoten i Djurskyddet Sverige, Lina Göransson studie av elva svenska ekologiska värphönsgårdar. Hälften hade bröstbensskador och det fanns

"en hög nivå av allmän rädsla, men också uttalad rädsla för människor, vilket tyder på att stora flockar och en begränsad tid som spenderas bland hönsen på daglig basis kan hindra positiva människor-djur-interaktioner". Sök: "Även svensk ekologisk äggproduktion kan bli bättre" på SLU:s hemsida för länk till hela studien. ✕

Ursprungsmärkt restaurangkött på gång

■ När kommer regeringen med förslag om ursprungsmärkning av kött på restaurang? Det frågade Anna-Caren Säterberg (S) landsbygdsministern Peter Kullgren (KD) i en interpellation i slutet av januari. Innan socialdemokraterna lämnade regeringsmakten 2022 gjorde de en anmälan till EU-kommissionen om att införa ursprungsmärkning på restaurangkött. Nuvarande regering återkallade den med hänvisning till att EU:s livsmedelsförordning skulle revideras. Nu kan det konstateras att EU inte kommer att lägga fram ett sådant förslag, konstaterade Peter Kullgren och svarade:

– Vi tittar på hur vi ska gå vidare med nationella bestämmelser. ✕

Oklart när burhållning av djur i EU avskaffas

■ Medborgarinitiativet End the Cage Age, som krävde att alla EU:s lantbruksdjur skulle slippa sitta i bur samlade 1 397 113 underskrifter. I EU hålls grisar, värphöns, kycklingar, kalvar, kaniner, ankor, gäss och vaktlar i bur. 2020 lämnades förslaget till EU-kommission. EU-parlamentet godkände det och 2021 slog kommissionen fast att kravet skulle ingå i översynen av EU:s djurskyddslagstiftning. Den som skulle ha presenterats i höstas. Men i de kraftigt decimerade lagförslagen kom inte burarna med. Eurogroup for Animals med sina medlemsorganisationer har skickat ett officiellt klagomål till den europeiska ombudsmannen. ✕

Biljoner fiskar fångas varje år

■ 1,1–2,2 biljoner vildfångade fiskindivider dras varje år upp ur världens vatten. Hälften av dem blir fiskmjöl och olja som ingår i foder åt fiskar och kräftdjur som föds upp. Det visar en ny studie publicerad i tidskriften Animal Welfare.

Trots att fiskar är kännande varelser dödas de vildfångade ofta utan bedövning. De lider länge under och efter fångst, skriver författarna Allison Mood, Fishcount, och Phil Brooke, Compassion in world farming. ✕

TEMA

ATT TRÄNA ETT DJUR

Djur tränas av flera skäl. Bli lugnare vid veterinärbesök. Slippa stress. Vinna tävlingar. Hjälpa sin matte att klara vardagen. Möt erfarna etologer som länge arbetat med djurträning och ta del av deras tankar.

KAMELTRÄNING PÅGÅR

För kamelerna Judit och Harry är träning en del av vardagen. Deras tränare och matte Anna-Carin Hagström berättar mer.

Kameler har levt med människor i över 4 000 år. Ofta har de tränats med hårda metoder under tvång.

– Jag vill visa att man kan träna kameler med positiv förstärkning. När jag träffade Judit föll jag direkt, berättar etologen Anna-Carin Hagström, som i dag lever med kamelerna Harry och Judit på Östgötaslätten. Judit var helt ohanterad när hon för åtta år sedan kom hit från Bengt Erlingssons kameluppfödning på Öland.

– Hennes eftertänksamma blick, jag har aldrig träffat ett djur som utstrålar sådan förundran.

Anna-Carin har länge tävlat med sina border collies. Rasen anses vara en av de mest intelligenta.

– Men Judit – och säkert även andra kameler – är på minst samma nivå. De har ett djup som jag inte kan förklara.

Judit klickades direkt in, på samma sätt som Anna-Carin gjort med sina hundar.

– Det är nödvändigt att kunna hantera ett så stort djur som en kamel, Judit väger

850 kg, och man kan inte, som med de flesta hundar, bära bort dem om något skulle vara på väg att gå fel. Det är ju en säkerhetsfråga också utöver att det är kul.

Timing is everything. Att klicka i exakt rätt ögonblick, när djuret utför exakt det man vill belöna, är nyckeln i all effektiv träning. Djuret måste förstå varför det belönas.

– För hundarna är det svårt att klicka just när de gör precis det man vill belöna, allt går så fort när border collies rör sig. För kameler är det tvärtom. De rör sig så långsamt att jag

ibland måste klicka innan Judit faktiskt utfört hela rörelsen för att visa att tanken är rätt!

Slutresultatet, exempelvis att lära djuret kliva i en låda, blir samma oavsett om det är Judit eller en hund som ska utföra det.

– Och Judit lär sig det på samma tid men frekvensen klick är inte lika hög eftersom det går mycket långsammare för henne. Men jag har aldrig tränat ett djur som är mer analytiskt än Judit.

Förberedelserna är också desamma: Korta pass. Vara väl förberedd. Koppla på sin analytiska sida. Fokusera.

– Judit har en förvånansvärd uthållighet. Hon kan träna i 20 minuter utan att tappa fokus. Det enda som kan konkurrera är när gräset är grönt på våren. Någon gång har det hänt att det lockat mer, säger Anna-Carin, som utöver att träningen ska vara kul även ser den som en chans att testa kamelernas fysiologiska förmågor.

– Judit har lärt sig att skilja ut siluetten av en kamel bland siluetter av andra djur. Så hon har absolut förmåga att skilja på olika former. Nose Work som hon klarar galant är ett sätt att undersöka deras luktsinne.

När Judit träffade Harry blev hon rasande.

– Hon hatade honom. Hon och jag hade varit tillsammans varje dag i flera år och nu skulle hon dela mig med någon. Det gillade hon inte. Första året var hon väldigt ovänlig mot Harry, hon skadade inte honom, men visade tydligt att hon inte ville ha honom där. Bet efter honom.

Harry kommer också från Öland. När Anna-Carin och hennes man var på besök steg Harry fram, sträckte fram huvudet och ville bli kliad.

– Han valde oss. Han var så social från start och har en helt annan personlighet än Judit. Även om Judit trivdes fint med fåren här så ville jag ge henne en artfrände. Efter ett år hade hon accepterat honom. När han brölar av saknad över slätten när Judit är borta så kan hon gå och småmuttra när han är borta.

Det första Anna-Carin gjorde

när Harry kom till gården var att precis som med Judit klicka in honom. Han släpptes ut i hagen när de kom hem mitt i natten. Hon gick ut några gånger och varje gång han fick något att äta klickade hon på klickern.

– På morgonen var han inklickad. Sen fortsatte vi. På ett par dagar hade han gått från att aldrig haft en grimma till att vi gick promenader.

På Judits populära Instagramkonto kan man följa henne ute i skogen när hon plockar svamp med familjen tränar Nose Work och se Harrys och hennes mjuka mular kika ut ur stallet i morgondiset.

– De är väldigt roliga kompanjoner! Ska jag likna dem vid någon annan art blir det stora analytiska hundar. De är så himla stora personligheter med åsikter om allting. De pratar mycket, Harry mer brölande högt, Judit tystare och bestämt.

Vad planerar du för träning framöver?

– Jag skulle vilja utveckla ridningen mer. De tycker fortfarande att det är märkligt när klickerklicken kommer uppifrån när jag sitter på ryggen – de brukar ju komma från marken. Sedan skulle jag vilja lära Judit att skriva ett J på en whiteboard med en penna. Det tror jag hon skulle lära sig fort, det gäller bara att jag förbereder exakt hur vi ska lägga upp det och fixar en penna som Judit kan hålla i munnen! Det finns en hund, Chaser, som kan över 1 000 ord. Hon lär sig genom att man håller upp en leksak, en boll, säger boll och belönas när hon tar bollen. Sedan byggs det ut. Det finns ett fantastiskt youtubeklipp Dog Understands 1022 Words! från BBC Earth som visar detta. Alla leksakerna läggs i ett rum. Man säger: Hämta dockan. Chaser springer in och letar fram dockan. Det skulle jag vilja testa på Judit. Även färgdiskriminering; en kvinna i Frankrike har lärt sin kamel att skilja mellan rött och blått. Det skulle vara intressant att ta reda på mer om kamelernas färgsinne. Men inga andra storslagna planer just nu!

Nyfiiken på att se hur det går? Följ Judit och Harrys liv på Instagram: @Juditkamel ✘

"Jag har aldrig mött ett mer analytiskt djur än Judit."

Lidande är ej tillåtet

Djur får inte utsättas för lidande under träning. Det slår djurskyddslagen fast. Ändå förekommer det.

Genom årtusenden har djur tränats för att dra vagnar, släpa timmer och bära tungt. I Sverige sker ofta djurträning som en berikande aktivitet och inför tävling.

"Att djur aktiveras och stimuleras genom träning kan vara mycket positivt. Träningen måste alltid ske på ett sätt som gynnar djurets välmående och vara fri från bestraffning", skriver Djurskyddet Sverige i sitt principprogram, som kräver att all träning ska bygga på belöning av önskvärda beteenden, vara helt fri från tvång, psykiskt och fysiskt våld. Utrustningen får inte orsaka smärta, rädsla eller obehag.

Djurskyddslagstiftningen gällande hundar slår fast: "Du får inte träna eller tävla med din hund på ett sådant sätt att den utsätts för lidande". Stackelhalsband, med vassa piggar på insidan, och elhalsband är förbjudet. I fjol åtalades en man för att ha använt elhalsband på sin hund. Han friades i tingsrätten efter att ha hävdat att när han själv tog på sig det och skällde kändes stötarna endast som en kittling, rapporterade HD, Helsingborg Dagblad.

Frågan om smärtsamma träningsmetoder blev åter aktuell i somras då en SKK-ansluten rasklubbs medlemstidning tog upp apportträning. En av metoderna som presenterades var "tvångsapport". Genom att strypa hunden med stryplänk eller nypa den i öronen fås hunden att gapa för att få luft respektive av smärtan. Då stoppas apporten in i hundens mun, varpå nypandet/stryandet slutar. Smärtan upphör. I artikeln står att det inte är en metod för nybörjare och sista utvägen "men rätt gjort apporterar alltid en hund som är inlärd med tvångsapport". En medlem skickade in ett klagomål till länsstyrelsen och det gjordes ett förtydligande, där ordföranden tog avstånd från tvångsapport, och förklarade att den tyvärr används i dag och då det händer att nybörjare tipsas om att använda metoden var syftet att avråda från den. Det understryks också att klubben tar avstånd från alla former av tvångsapport och rekommenderar ingen att använda den. Medlemmen kräver nu i en motion till årsmötet att klubben ska verka för att tvångsapport förbjuds och "rapportera/anmäla de som använder den till Svenska Kennelklubben och länsstyrelsen". ✘

Ska övervinna alla hinder

En ledarhund ska vara mjuk, men modig. Lyhörd mot sin förare och samtidigt säker på sin sak. Träningen börjar tidigt.

Den ska även trivas i många olika miljöer och med olika typer av förare. För att få allt att fungera behövs såväl anlag som matchmaking och – framför allt – träning.

– Utan egen uppfödning klarar man inte att ta fram ledarhundar, säger Anette Johansson, som har mer än tjugo års erfarenhet.

Efter att ha arbetat ett par år på hundskolan i Sollefteå driver hon sedan 1997 Disa, Dogs in Service & Aid, som föder upp och utbildar både ledarhundar och assistanshundar.

Vi träffar Anette en kylslagen februaridag i Viken utanför Helsingborg, ett idylliskt samhälle beläget på en höjd invid havet. Ett perfekt ställe att träna en ledarhund på. Därför följer Pablo med på promenaden, en ung labrador retriever som just börjat tränas efter att ha vuxit upp hos sin fodervärd. När det är dags att börja utbildningen till ledarhund flyttar hunden hem till Anette under vardagarna. Helgerna tillbringar de hos sina tidigare fodervärdar.

– Vi tränar ungefär två gånger om dagen så det är praktiskt. Men jag tycker också att det är trevligare att bo tillsammans under utbildningsperioden. På det sättet lär jag känna hunden så att det blir lättare att matcha ihop den med rätt förare så småningom och hunden vänjer sig vid olika typer av miljöer.

De största utmaningarna för hundarna brukar vara att inte bry sig om andra hundar de möter och att röra sig i intensiv stadsmiljö med många olika dofter och andra intryck.

– Här i Viken kan vi i en lugn miljö träna grundläggande saker som lydning, ta initia-

Foto Katarina Hörlin

tiv i ledarhundsselen och väja för hinder. Här bor också många som har hund, så det blir helt naturligt många hundmöten att träna på. Samtidigt har vi nära till Helsingborg där vi kan träna på stadsmiljön.

Under promenaden har Anette med sig sin klicker, som hon använder så fort Pablo gör rätt, till exempel tittar på henne i stället för på mötande hundar. Pablo är 1,5 år, glad och nyfiken, som om sex till nio månader, beroende på vilka framsteg han gör under utbildningen, ska få komma till ett hem där han är synnerligen efterlängtd. Synskadade Daniela Kåhlman vittnar om att så var det för henne:

– Jag var 22 när jag fick min första ledarhund. För tre år sedan fick jag Pelle, min fjärde ledarhund, som Anette har tränat. Pelle ger mig en fantastisk frihet, bara att kunna gå utan att gå in i saker.

När Pelle kom kunde han grunderna som en ledarhund ska kunna, som att stanna vid trottoarkanter och plocka upp saker.

– Han kunde höger och vänster och markera kanter, bänkar och stolpar.

Det är en stor omställning både för människorna och hunden när den flyttar in i sitt nya hem. Tränaren följer med de första dagarna.

– Hunden behöver träna in sig på våra vägar. Jag behöver tala om för honom när vi ska gå höger eller vänster, då är Anette med och stöttar oss.

– Man börjar med att träna in några fasta vägar som föraren använder ofta. Det kan vara vägen till jobbet, träningen eller hem till goda vänner, säger Anette.

– Eventuellt lär jag honom markera vid någon speciell stolpe så att jag vet var vi befinner oss längs vägen, säger Daniela.

Antalet träningsdagar på plats anpassas efter föraren. Någon månad efter att hunden anlänt till sitt nya hem följs träningen upp. Förare och hund får ytterligare några dagar tillsammans med den ursprungliga tränaren. Sedan är det i huvudsak föraren som själv tränar sin hund.

Eller sin och sin ... Det är inte föraren som äger hunden. I dag är det Synskadades Riksförbund som ansvarar för landets ledarhundsverksamhet och som äger ledarhundarna. Men från 1 april ska den verksamheten flyttas över till en särskild myndighet, Myndigheten för delaktighet, MFD. Vad det kommer att innebära är i skrivande stund oklart.

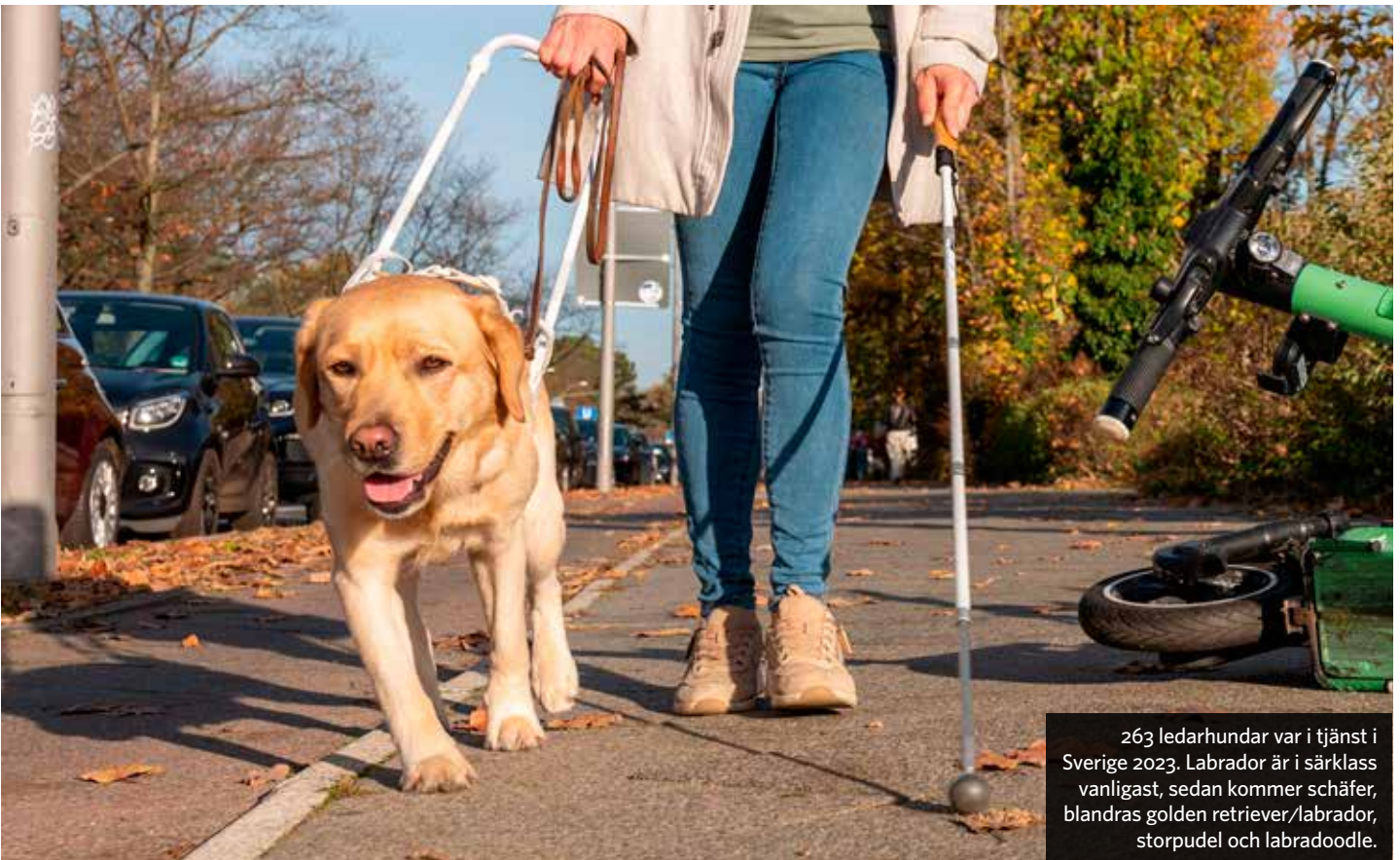

Foto: iStock

263 ledarhundar var i tjänst i Sverige 2023. Labrador är i särklass vanligast, sedan kommer schäfer, blandras golden retriever/labrador, storpuddel och labradoodle.

– Att arbeta med ledarhundsverksamheten kräver unik kompetens, så mycket hänger på om den nuvarande personalen som arbetar med detta följer med till myndigheten. Men just nu är det mycket som hänger i luften och det är svårt att få svar på frågor om rent praktiska saker som hur veterinärvård och tilldelning av hundar ska gå till, säger Daniela.

Samhället står för eventuella veterinärkostnader och mediciner men föraren betalar för foder och personliga ting som leksaker.

– Om en hund far illa på något sätt, på grund av att föraren missköter den genom att exempelvis fodra den för mycket så den blir överviktig, eller om man inte behandlar hunden som man ska, så kan hunden återtas, berättar Daniela.

En hund kan också gå tillbaka om det visar sig att den inte riktigt fungerar som ledarhund. För det är det inte alla hundar som gör, oavsett hur mycket träning man lägger ner. Hundens personlighet är ofta avgörande.

– Jag fick tidigare en hund som var jättefin, men inte funkade med andra hundar. Jag hade honom i ett par månader, men

fick lämna tillbaka honom till slut, det blev för farligt helt enkelt. Så han fick bli en vanlig familjehund i stället.

Ungefär sex veckor innan Pelle kunde komma fick Daniela ett telefonsamtal.

– De berättade lite om honom och så fick jag tacka ja eller nej.

Nu har han varit hos Daniela i tre år och bytt ut stillsamma Viken mot storstaden Stockholm, en flytt som gick bekymmersfritt.

– När han kom snusade han runt i lägenheten och sedan tillbringade han kvällen och natten i sin hundkorg bredvid min säng. Han är inte typen som blir stressad av att byta miljö, bara han får närhet.

Hos Anette fick Pelle sin grundträning,

Anette Johansson och Pablo.

som pågick i sju månader fem dagar i veckan. Hur tränas hundarna i att förstå att nu börjar arbetet?

– Genom att ha bestämda rundor. Hundens går på sitt bildminne och jag går alltid samma sträckor. När hunden kan sin dresstyrteknik kan de utökas, säger Anette.

Vilken är tekniken?

– Hundens får inte nosa, kissa eller engagera sig i annat under det nya sättet att gå, alltså ledarhundspromenaden. Jag är helt koncentrerad på hunden, avleder, visar, berömmar och är glad. Detta börjar jag med i koppel under cirka en månad, därefter lägger jag på selen och går samma sträckor. Jag är positiv och visar vägen. Eftersom man går samma sträckor vet hunden snart vart den ska, vilka stolpar den ska visa, vilka kanter den ska stanna för. Ganska snabbt börjar hunden dra dit själv. Då ”håller jag tillbaka mitt visande” och berömmar hundens egna initiativ. Hundens känner sig duktigt som visar mig det rätta.

På samma sätt tränas olika hinderbanor, där koner och människor blockerar vägen. Först med koppel och beröm, sedan med sele på.

Parallellt tränas apport, med olika saker som hunden ska hämta. ✘

Erbjud katten mer kontroll

Katter förknippas sällan med träning. "Absolut att man kan träna sin katt!" säger Elin Hirsch, fil dr i etologi.

Träning är ju en form av kommunikation där vi lär djuren ett beteende eller en förändring i ett beteende. Många kanske spontant tänker att djurträning bara är att lära djuret tricks, som high five, och även det kan man faktiskt träna katter till. Det handlar bara om att hitta en förstärkare, som motiverar katterna att delta i aktiviteten, någonting som de är villiga att arbeta för. Det kan vara kattgodis, gos, lek eller något liknande. Man får undersöka vad just din katt är villig att arbeta för", säger Elin Hirsch.

Träning sker hela tiden när vi interagerar med djur, även om vi kanske inte alltid är medvetna om det.

– Till exempel om en katt får mat när den jamar i köket så lär den sig av beteendets konsekvens: om jag jamar i köket brukar jag få mat. Då kommer jamandet öka i frekvens i köket eftersom mat är en värdefull resurs, någonting som katten är villig att arbeta för.

Det kan också vara det omvända, katten kan ha lärt sig att vissa saker leder till något den ser som skrämmande.

– Om jag bara tar fram kattburen när vi ska till veterinären och katten upplever veterinärbesök som negativt, då lär vi tyvärr katten att kattburen innebär något stressande. Katten lär sig att koppla samman kattburen med slutresultatet: rädsla hos veterinären. Men det kan vi träna bort, säger Elin Hirsch.

Varför tror du att kattträning är så pass okänt?

– Två möjliga anledningar: Den ena är att man kanske har en negativ bild av djurträning, att djur sätts i en situation där det bara handlar om att de ska utföra saker för vårt nöje, man inser inte att träning kan vara så mycket mer. Den andra är föreställ-

ningen att det inte går att träna katter, "de är för självständiga" eller "de är helt ointresserade av interaktioner med oss människor".

Men, understryker hon, träning kan även syfta till att säkerställa en god djurvälstånd.

– Man erbjuder katten kontroll över situationer genom att låta den aktivt delta, att bygga upp rutiner som gör att den kan hantera sådant som att låta sig vägas och att man successivt tränar katten till att acceptera tandborstning eller medicinering. Här vill jag också lyfta in vikten av miljöträning, som att besöka veterinären, vilket kan vara negativt för en katt om upplevelsen bara omfattat rädsla och smärta och den aldrig erbjudits en möjlighet att belönas eller frivilligt delta i processen.

Vilken form av träning ska man använda?

– Träning som utförs genom positiv förstärkning där djuret belönas!

Den erbjuder katten mer kontroll, fler valmöjligheter, och genom träningen kommer relationen med katten att stärkas. Interaktionerna kommer att handla mycket mindre om tvång och mycket mer om ett frivilligt samarbete.

Det låter underbart. Hur gör man?

– När jag studerade var rekommendationen att man skulle börja träna med höns. En höna vill inte vara människor till lags, utan agerar mer krasst: "Ok, du gav mig mat exakt när jag utförde det här beteendet. Jag gör det igen." Nu menar jag inte att kattägare behöver ge sig ut och träna på höns, men bilden är bra att ha med sig. När man använder sig av positiv förstärkning belönar vi det vi vill se mer av. Och då gäller det att belöna vid rätt tidpunkt. Vi kan använda naturliga förstärkare, såsom

Elin Hirsch.

mat direkt, eller så kan vi lära djuret genom upprepad koppling att ett klickljud betyder att en belöning kommer. Exakt det du klickar för är det du kommer få se mer av. Så det gäller att tajma, så att djuret vet vilket beteende det belönades för.

Första steget i kattträning är att hitta det som är förstärkande, det som motiverar katten att delta. Gos? Godis? Lek? Kli? Testa och se.

– Se över miljön och säkerställ att det finns så få distraktioner som möjligt.

Sedan sätter du igång och belönar ett beteende. När det börja sitta behövs en signal. Den som ska starta beteendet.

– Det viktigaste är att signalen, som på engelska kallas cue, är tydlig och likadan vid varje tillfälle så att katten känner igen den. Välj ett ord som du uttalar på samma sätt varje gång. Tränar du inkallning kanske ordet är "kom", då vet katten att den här signalen innebär att jag får godis om jag kommer till matte.

Du är specialist i kattens beteende och har levt tillsammans med många katter genom åren. Hur har du tränat dem?

– När jag studerade på SLU tränade jag dem mest för att det var roligt med själva träningsprocessen. Det blev enkla beteenden som high five och sitt. Inkallning tränades in mer omedvetet, de kom när jag kallade, fick belöning och plötsligt kunde de det! På senare år har jag mest tränat mina katter att frivilligt delta i olika hantlingsrutiner, som att bli vägda. Då började jag med att stegvis få katten att frivilligt ställa sig i en liten kartong, som man kan sätta på vägen. Allt tränas in stegvis. En stor del av träningen sedan jag fick barn var att få katterna att acceptera barnen.

Hur gjorde du då?

– Positiv förstärkning! Jag satt med barnet i soffan, kallade in katten och klappade den. Barnet var bara närvarande, men gjorde inget. Jag lärde absolut inte mina

"En höna vill inte vara människor till lags utan agerar mer krasst."

Delmål på vägen till att frivilligt vägas.

Halvvägs i träningen. När katten vant sig vid att vara i buren fortsätt belöna så att den lugnt vara kvar när buren bärs runt. Låt den möta något kul när den kommer ut.

katter att acceptera att barnen hanterade dem, utan bara att kunna röra sig i rummet när barnen var där utan att vara rädda. Katter har ofta svårt med barns plötsliga rörelser. Träningen skedde genom att belöna i små steg. Först kastade jag i väg en godis i närheten av oss, sedan närmare och närmare barnet för att till slut kunna klappa katten när barnet är nära.

Vad tänker du kring klickern, är det ett viktigt redskap?

– Den kan fungera jättebra, men det viktiga är ju att man gett klickern ett värde, att ett klick betyder godis. Och att upprätthålla värdet. Slutar du ge godis slutar klickljudet vara förstärkande. Egentligen kan man lika gärna använda sig direkt av godis om man inte vill träna mer avancerade saker där tajmingen är superviktig för att forma ett beteende, det man kallar Shaping. Det finns mycket skrivet om den sortens träning om man vill lära sig mer. Men det viktigaste för den som vill börja träna är att det ska vara frivilligt, roligt och resultera i någonting så positivt att katten fortsatt är villig att arbeta.

Sist, hur får man katten att gilla att åka till veterinären i transportbur?

– Börja med att kattburen står framme. Lägg godis i rummet, sedan vid och i buren. Försök skapa ett positivt tillstånd kring kattburen. Nästa steg är att katten ska förstå att när du kommer fram till buren så får du godis. Sedan blir det: när du går in i buren får du godis, när du sitter i buren får du godis, när du sitter i två sekunder får du godis. Arbeta successivt upp en tolerans för buren. Sedan kommer det viktigaste, som många missar. När katten associerar buren till något positivt måste man fortsätta träna alla de andra stegen: lyfta buren, belöna, bära runt buren i bostaden, belöna, bära ut buren, belöna. Inte sluta träningen när katten frivilligt kommit in i buren, och sedan bara ta den till veterinären. Då kvarstår det negativa slutresultatet. Utan fortsatt träna, fortsatt belöna, ända in i undersökningsrummet. Det bästa är om slutresultatet inte alltid är veterinären, utan kanske något roligt.

Har du något mer tips?

– Jag skulle verkligen vilja slå ett slag för boken *The Trainable Cat* av John Bradshaw och Sarah Ellis – den är fantastisk tycker jag. ✕

Träningstips

- Använd positiv förstärkning: belöna beteendet du vill se mer av, ignorera det som inte blev rätt.
- Bestraffa aldrig.
- Skala bort distraktioner i början. Låt det enda intressanta i rummet vara belöningen och övningen.
- Träna korta stunder, 5 minuter max. Hellre korta pass ofta än få längre.
- Lägg upp en plan. Dela upp slutbeteendet i flera små delar. Tänk på att katten ska kunna lyckas med delmålet så att den belönas. Se upp så att inte beteendet du vill belöna är för avancerat.
- Belöna exakt när katten gör det du önskar. Ju bättre tajming desto lättare för katten att förstå för vad den belönats.
- Frivillighet och att ni har kul är viktigast.
- Se träningen som en berikning.
- Tänk på ditt röstläge, ha en vänlig ton. Var lugn och utvilad.
- Om katten inte förstår vad den ska göra, skyll inte på katten utan gå till dig själv och se hur du kan visa ännu tydligare vad du önskar den ska göra. Gör en ny plan och belöna små steg i rätt riktning.

Rågbröd motiverar giraffen. Han tränas inför en kommande flytt till Tyskland.

ATT TRÄNA VILDA DJUR

Vilda djur på djurparker tränas i att samarbeta. Samtidigt är skygghet för människor ett sätt att överleva i det fria. Hur resonerar tränaren?

På Köpenhamns Zoo hålls 3300 djur. Etologen Annette Pedersen är ordförande i den europeiska djurparksorganisationen EAZA:s djurträningsgrupp och medlem i dess djurvälståndsgrupp. Hon är en erkänd och skicklig djurtränare. Hon berättar att djuren främst tränas för procedurer som gäller hälsoundersökningar; att ta blodprov, inspektera tänderna, ta tempen och kontrollera vikten.

– Många kanske tror att man alltid gör som i en del naturfilmer, skjuter djuren med bedövningspilar så att de sover medan man gör provtagningar. Men det är betydligt mer stressfritt att få djuret att samarbeta.

Vid vårt besök ska en snart treårig giraff tränas. Han ska flytta till Tyskland. Djuren på zoo ingår i olika avelsprogram som

innebär att de ibland måste flytta till en partner och EAZA har hittat en lämplig i Tyskland. För att göra resan mindre stressande kan djuren få lugnande medel. Men innan man kan ge en injektion är första träningssteget att vänja dem vid mänsklig beröring.

Annette visar. Hon håller upp en hand i luften samtidigt som en medhjälpare med en targetstav och klicker belönar när giraffen kommer allt närmare henne.

– Träningen går ut på att få honom att tillåta att människor rör vid honom, förklarar Annette. Då gäller det att hitta rätt typ av motivation.

För en ung giraff handlar motivationen om belöning i form av nyuppskurna rågbrödsbitar. För pandor behövs något annat.

– Vi har en pandahona som var van vid att få godis hela tiden under träningen.

Det gjorde att det blev svårt att få henne att bita över två stänger för att vi skulle kontrollera hennes tänder, eftersom hon inte kunde äta samtidigt.

– Men för pandor är dofter otroligt viktigt. Så när pandan bet kring de två stängerna blåste djurskötaren lite försiktigt på den. Och mänsklig andedräkt visade sig vara så intressant att hon kunde sitta helt stilla en liten stund innan hon fick sitt godis. Sedan tränade vi på att bita över stängerna och sitta stilla allt längre stunder. Till slut satt hon stilla så länge att vi kunde kolla hennes tänder.

Annette tränar inte själv djur så mycket längre, utan lär främst djurskötarna hur de ska göra.

– Många av teknikerna vi använder har sitt ursprung i humansidans arbete med psykiskt sjuka personer. Det handlar om

Tigerhonan på vågen. Hon var precis som skötaren trodde dräktig och födde senare två ungar, varav den ena klarade sig.

Pulsen tas på tigersvansen.

En targetstick med lyfts mot mulen. Genom den kan man rikta giraffens rörelser.

beteendepsykologi och pedagogik, säger Annette Pedersen och nämner auktoriteter på området som T. V. Joe Layng och Israel Goldiamond. Bådas arbeten rör vårt sätt att se på beteenden: att det är många stimuli som påverkar beteende och att vi behöver använda oss av ett bredare synsätt. Detta kallas "Non-linear Contingency Analysis".

Mycket förenklat går det ut på att hitta ett beteendes funktionella förstärkare och använda den för att skapa ett nytt beteende. Djuren ska ges flera olika sätt att uppnå den funktionella förstärkaren, som kallas "Degrees of Freedom". Det gäller att förstå vad djuret uppskattar (godis, lek, uppmärksamhet) och att ge detta vid flera olika typer av beteenden.

Vi korsar den trafikerade Roskildevej för att komma över till den asiatiska delen av zoo. Vi kommer in i en byggnad med rejäla säkerhetsanordningar och stora byttor med köttbitar. Snart öppnas en dörr som vetter ut mot tigrarnas hägn och en majestätisk tigerhona kommer in. Hon behöver knappt några instruktioner för att gå upp på vågen och lägga sig på den. Den digitala vågen visar 126 kilo.

– Hon har gått upp i vikt och det stämmer med vad vi tror, att hon är dräktig, förklarar hennes skötare.

Tigerhonan reser sig och går vidare framåt i ett bursystem där portar stängs och öppnas så att hon kan gå framåt, men inte bakåt. Nästa anhalt är ett gallerföret rum med en glipa längst nere vid golvet. Tigerhonan lägger sig ner invid gallret och får sin belöning i form av råa köttbitar. Annette Pedersen fiskar ut tigersvansen genom glipan med hjälp av en metallögla och tar fram en tunn nål.

– Jag sticker, säger hon till djurskötaren som samtidigt levererar köttbitar. Tigerhonan tycks helt oberörd av de små sticken i svansen, hon är helt inställd på köttbitarna.

– Det är så här vi tränar inför blodproven. Det är precis samma nål som används, så på det här sättet kan vi lära tigrarna att ligga stilla och lugnt medan man tar blodprov om det skulle behövas. Man kan också ta pulsen i svansen.

Efter en stund är träningen över och tigerhonan rör sig framåt till den sista avdelningen innan porten ut till hägnet öppnas. Hon kan gå in dit, men lägger sig i stället ner intill gallret och tittar på oss tre som står på andra sidan. Hon får fler köttbitar och hoppar upp på en hylla. Där ligger hon kvar en stund och äter upp köttet.

Hur resonerar du kring att det är vilda djur som tränas, vars skygghet för männ-

iskor är en del i deras överlevnad i det fria?

– Nästan inga djur på zoo – och verkligen inte girafferna – är födda i naturen. De har vuxit upp där det finns människor och är uppfostrade av föräldradjur som också har vuxit upp bland människor. Därför är de inte rädda. De är naturligt skeptiska inför nya saker som de inte har sett förut – liksom en sällskapshund hemma kan vara – men genom att använda vetenskapen om hur djur och människor lär sig, så lär vi dem att dessa saker inte är farliga. Denna vetenskap inbegriper habituering, sensibilisering, klassisk och operant betingning, och är samma principer som de hade lärt sig utifrån i naturen. Vi lär dem mycket, men primärt att samarbeta med personalen och delta i sin egen sjukdomsmonitorering, som att ta blodprov. Det är faktiskt sällan som hunden där hemma kan dessa saker. Därför kan ett veterinärbesök för en familjehund ofta vara betydligt mer stressande än för en tiger eller giraff på zoo. Vid tillämpningen av dessa tekniker används inget tvång och djuren undertrycker inte naturliga instinkter. Deras naturliga beteende används däremot för att effektivisera inläringen och för att skapa den optimala lärmiljön för de enskilda arterna och individerna, säger Annette Pedersen. ✘

GÅ INTE FÖR FORT FRAM

Tillsammans har de 29 års erfarenhet av kaniner. Emma Almquist och Linda Werner delar med sig av sin kaninträningskompetens.

Emma Almquist, ordförande i Sveriges kaninvälfärdsförening, SKVF, och Linda Werner, styrelseledamot i SKVF, har haft kaniner i nitton respektive tio år. Vad är det viktigaste att tänka på vid kaninhoppsträning – för kaninens bästa?

– Stress, överdrivna förväntningar och kompromissad kaninhållning på tävling är risker man måste ta hänsyn till. Kaniner är bytesdjur som generellt inte har lika lätt för nya miljöer och upplevelser som exempelvis de flesta hundar. Därför behöver man verkligen tänka på hur kaninen har det när man tränar och kunskap om kaninspråk är essentiellt. Det kan tänkas att man går för fort fram med sin hoppträning eftersom man vill ha snabbare resultat. Beroende på kaninens ålder och startkondition kan detta skada kaninen. Som i alla sporter är det lätt att man fokuserar för mycket på målet och för lite på vägen dit. Det är viktigt att man inte bara har ögonen på målet utan kan ta ett steg tillbaka för kaninens skull, svarar Emma Almquist, som lever med kaninerna Rullan och Figaro.

Man kan ju också träna kaniner för att socialisera dem och komma dem nära. Vad är det viktigaste att tänka på när man tränar sin kanin av dessa skäl?

– Alla positiva interaktioner mellan dig och kaninen kommer leda till en bättre relation. Ni måste inte träna på saker som innebär att du tar på kaninen bara för att målet är en närmare relation. I början kan träning på avstånd vara ett väldigt bra sätt att närma sig en skygg kanin. Rör

Foto: Christine Olsson/TT

dig försiktigt och låt kaninen vänja sig vid varje moment och eventuella redskap du vill använda.

– Om du behöver gå över kaninens gränser, kanske för att kaninens klor måste klippas och ni inte har kommit dit än i er vanliga träning: var tydlig med att det är en annan slags situation. Låt kaninen märka att det här är annorlunda än er vanliga träning innan du börjar. På så vis skadas er vanliga, trevliga träning mindre. Du kan till exempel ta på dig en morgonrock eller en jacka du inte brukar ha och använda detta plagg bara när du måste klippa klorna.

Rena hälsoskäl, att ge kaninen motion, är ytterligare skäl till träning. Är det viktigaste då att ge förutsättningar för att kaninerna ska kunna röra sig, gräva och skutta?

– Jag håller med. Ett stort, funktionellt utrymme med olika nivåer, ”rum” och utspridda resurser är sannolikt bättre för kaninens hälsa än att man försöker kompensera ett litet utrymme med korta träningspass. Det finns ännu inte så mycket strukturerad friskvårdsträning för kaniner,

på det sätt som finns för exempelvis hund och häst, svarar Emma Almquist.

Linda, i förra numrets reportage om dig och dina kaniner Luft-Hanna och Agnes betonade du vikten av att respektera kaninens integritet och behov av att vara ifred. Hur tänker du kring detta just när det gäller träning – både av socialiserings skäl och för konkreta prestationer, som kaninhoppning?

– Det här med att respektera sina kaniners integritet kan låta som ett ineffektivt sätt att närma sig dem. För mig har det varit precis tvärtom. I och med att kaninerna vet att de alltid kan gå undan och att all interaktion är frivillig blir de trygga i vardagen. De vet att jag aldrig tvingar dem till något och därför vågar de vara nyfikna, svarar Linda Werner och fortsätter:

– Jag klipper förstås klorna mot deras vilja och det känns alltid tråkigt. Som jag nämnde i vår förra intervju så jobbade vi en hel del med att klickerträna den typen av hantering, men det blev för mycket godsaker oavsett hur fiberrika bitar jag använde. Därför följer jag i stället Emmas råd. Varje gång jag ska vara ”dum” har jag på mig en vit morgonrock. Den signalerar att det inte är deras vanliga matte som kommer. När jag är färdig med hälsovården tar jag av mig den och då är vi vänner igen.

– Som Emma sa tidigare så sker träning hela tiden. Även om jag inte längre klickertränar Luft-Hanna och Agnes på grund av deras tendens till övervikt får de övning varje dag. Ibland lägger jag mig ner på golvet med en tuss hö på magen. Då blir de nyfikna och hoppar gärna upp och spanar.

Låt kaninen initiera alla steg framåt i träningen, tipsar Emma Almquist.

Inkallning från trädgården går smidigt eftersom det är enda gången på dagen de får något annat än hö, nämligen äppelkvistar. Det är enligt mig det viktigaste kaninerna behöver kunna, för deras egen säkerhet.

– I fråga om konkreta prestationer tänker jag att Luft-Hanna och Agnes har presterat färdigt. De har gjort ett (ofrivilligt) jättejobb genom att medverka i djurförsök. Det enda de ska fokusera på nu är att leva så lyckligt och hälsosamt de kan. Fri lek i trädgården, stor plats inomhus och strikt hödiet bidrar till deras välmående. Om de vill gosa eller leka med mig är det en bonus, men det är inget som de måste göra för att må bra. De viktigaste sociala interaktionerna sker mellan artfränder, det vill säga kaniner emellan.

Hur tränar ni – i vid bemärkelse – era kaniner?

– Varje interaktion är en slags träning, eftersom alla djur hela tiden gör kopplingar

Emma Almquist.

Linda Werner.

mellan sitt eget beteende och vad som händer i miljön. Jag försöker att se varje interaktion som en chans att påverka kaninernas känslor gentemot omgivningen. I många fall handlar det om i vilken ordning jag gör saker. Tråkiga och lite läskiga saker ska alltid följas upp av något trevligt, så att de betingas på ett bra sätt.

– I vardagen innebär det bland annat att jag först dammsuger, som är lite läskigt, för att sedan servera nytt hö, som är gott, och nya tunnlar, som är roligt. Nästa gång blir dammsugaren kanske lite mindre läskig, eftersom den följdes av trevligheter förra gången. Det funkar förstås bara om kaninerna kan gå så pass långt ifrån dammsugaren att de kan behålla lugnet och lära sig saker. Ett panikslaget djur kommer att komma ihåg rädsla och inte mycket mer. Återigen: valfrihet ger trygghet. I dag är just dammsugning inget större

problem för Luft-Hanna och Agnes. Agnes går emellertid helst undan till ett annat rum medan Luft-Hanna är cool för det mesta, säger Linda Werner.

Om ni skulle ge några råd till den som vill träna sina kaniner: vilka är era bästa råd?

– Ge små bitar godsaker. Det kan vara läskigt att göra eftersom kaninen kan råka tugga på dig, men om du håller godbiten mellan tumme och pekfinger skyddar du dina fingrar med naglarna.

– Några moment alla bör träna är att gå in i transportburen, inkallning antingen till dig eller in från hagen, hantering och olika targets för att det är kul.

Finns det några faror med kaninträning, misstag som en nybörjare kanske gör av okunskap, som ni kan varna för?

– Risken finns att man pressar kaninen för mycket och börjar jobba med tryck och eftergift (negativ förstärkning) i stället för med positiv förstärkning. Låt kaninen initiera alla steg vidare i träningen så minskar risken för det, säger Emma Almquist. ✘

Utgå från hästen

Brutala träningsmetoder mot elithästar har avslöjats. Igen. Synen på hästar måste ändras.

”Alla som sett detta pågå och inte sagt något, inte gjort något, under alla dessa år!”

Kvinnan framför mig i publiken skakar på huvudet. Det är en råkall kväll i februari, vi sitter i den stora salen i IOGT-NTO-gården i centrala Stockholm och väntar på att Djurskyddet Sveriges event Fokus på hästvälstånd ska starta. Det är fullsatt. Under vintern har Aftonbladet avslöjat hur ett ansett svenskt inridningsstall piskat hästarna de skulle rida in och dolt märkena med täcken. Skötare larmade till slut.

– Det var ingen slump att det var just skötarna, de kommer närmast hästarna och de var villiga att förlora sina arbeten för att de inte längre stod ut, säger paneldelta-garen Renate Larssen, forskare och etolog, specialiserad på hästars beteende och träning, när paneldebatten kommit i gång.

Våldet i inridningsstallet var bara det senaste i en lång rad fall. I hostas avslöjades den danske dressyrryttaren Andreas Helgstrand med att träna sina hästar så våldsamt att de fick såriga munnar, piskränder på huden och öppna sår av sporrar.

– På 1990-talet avslöjades barrering, att tillfoga smärta på benen för att hästarna ska hoppa högre. 2009 kom skandalen vid framridningen under världscupen i Odense där en häst hade blå tunga av trycket från bettet, under OS i London 2012 dök flera filmer och bilder upp på rollkur, samma sak igen 2014 och 2015 ... Det är inte isolerade företeelser, utan sker ständigt inom hästsportvärlden, säger Renate Larssen.

– Men feLEN sker inte bara i eliten, det finns även ett systemfel i hur vi hanterar våra hästar: Många går ensamma i små hagar och får varken sitt rörelsebehov eller sociala behov tillgodosett. Felaktig utfodring är vanligt och kan leda till kolik, magsår och stereotypier. De har dåligt tillpassad utrustning. Det pågår en normaliseringsprocess när man skolas in i hästvärlden där vi vänjer oss vid att se hästar fara illa. Var och en måste vända blicken

mot sig själv och se om vi behandlat hästar fel när vi inte visste bättre. För det tror jag många av oss har gjort, vi fick lära oss att hårda metoder var det rätta.

– Synen på hästar är tyvärr ofta att de är till för att ridas eller köras. Få – men ni finns och jag ser en del av er i publiken – frågar vilka är hästens behov? Vad behöver den för att trivas? Min förhoppning är ju att vi kan få fortsätta att rida på hästar – om det görs utifrån vad hästen behöver, säger Åsa Hagelstedt, generalsekreterare Djurskyddet Sverige.

– **Det till och** med kanske är så att vi ska sluta rida på hästar? frågar docenten och universitetslektorn i djuretik Helena Röcklinsberg.

– Tyvärr går det inte jättesnabbt att ändra människors agerande kring felaktig djurhållning endast utifrån fakta. Värderingarna måste följa med. Vi här inne inser att det behövs en hästhållning utifrån hästarnas behov: gå i flock, röra sig över stora områden, beta gräs. Inser att det är ett känsligt bytesdjur och hanterar den som ett sådant. Många här har kanske redan gått över till att omsätta den här kunskapen i praktisk hästhållning, men de som gör så är nog i minoritet. Jag är pessimist. Fakta räcker inte för att ändra människors vanor, även om vi vet att djur far illa. Vi ser det på grisarna, de flesta vet att grisar hålls på betonggolv – ändå fortsätter man köpa billigt griskött, vi ser kycklingarna plågas i kycklingindustrin, ändå vill folk äta billig kyckling. Vi måste tänka tanken fullt ut

från den fakta vi har och betrakta våra värderingar. Om jag inte vill vara en del av den här hanteringen, då kanske jag måste ändra mina vanor. Då får jag avstå.

Civilkurage, empati och vetskap om den egna sårbarheten. Tre grundpelare inom etiken. De måste öka, inte bara i hästvärlden utan inom all djurhållning, betonar hon.

– Om alla som deltog där djur far illa, alla som arbetar på slakterier där grisar gasas till döds under svårt lidande, alla inom kycklingindustrin, alla inom hästvärlden där våld är en del av träningen visade civilkurage och sa ”jag ställer inte upp på det här längre” och gick, skulle det inte längre kunna fortgå, säger Helena Röcklinsberg.

Renate Larssen betonar att vi måste börja med oss själva.

– Jag har själv använt spö på hästar för att jag fick lära mig att vissa hästar var ”man tvungen att vara bestämd mot” vilket betydde slå dem om de inte gör som jag vill. En välrenommerad hopptränare skrek till mig en gång under ett träningspass med min unghäst, som inte galopperade mot hindret fort nog: ”SPARKA. DEN. I. MAGEN.” Det gjorde jag inte, men jag sa inte heller ifrån att det språket inte är okej. Det ångrar jag djupt i dag.

I klassikern Black Beauty – en hästs självbiografi, av Anna Sewell, vars originalversion från 1877 nyligen nyöversatts av Marianne Kristoffersson, finns flera brutala scener. Det revolutionerande med boken var att den genom hästens perspektiv skildrade världen, både de kärleksfulla människorna och de våldsamma.

– Det värsta i boken var när droskföraren säger om sin häst att den ska piskas fram för ”hästen är lat”. I själva verket var den skadad. Stycket om piskningen och hästen som försöker gå fram men faktiskt inte kan är vidrigt att läsa. Vad som är ännu värre är att just nu talar man på många ridskolor exakt så om hästarna. Han är envis. Han

”Hade vi frågat djurvänner när boken Black Beauty kom 1877 vilken den viktigaste djurskyddsfrågan för hästar var skulle de sagt vila. Hästarna arbetade väldigt hårt som dragdjur då”, säger Karin Dirke, professor i idéhistoria.

Foto: iStock

är slö. Du måste visa vem som bestämmer. Bakomliggande faktorer ignoreras helt. Uppfattningen att vi ska tvinga hästen måste bort, säger Åsa Hagelstedt.

En normaliseringsprocess pågår i många stall, där man vänjer sig vid att våld är en del av hanteringen.

– Dominansspråkbruket är en del av det: Man ska bekämpa hästen, vinna över den. Målet är ju att arbeta med hästen, utgå från den och lära sig vad en häst är, vad den behöver. I stället för att säga ”Din ponny är slö, driv på den!” kan man säga ”Jag ser att din ponny inte vill gå framåt. Låt oss undersöka varför.” Kunskapen om hästens beteende och kommunikation måste bli större. Men som tidigare ridskollechef vet jag att kritiken från föräldrarna är enorm när man lägger in teoripass. ”Jag har faktiskt betalt väldigt mycket pengar för att mitt barn ska få rida” låter det ofta, säger Renate Larssen.

Hästens storlek har använts som ett argument för att försvara våldet, att den kan bli farlig om vi inte har kontroll, påpekar idéhistorikern Karin Dirke.

– Men samtidigt är hästen ett flyktdjur och ett bytesdjur. Våld från rovdjuret människans är ingen bra metod, säger modera-

tor Emma Rost, som konstaterar att i dag finns forskning om hästar och hur de signalerar smärta: hur ska kunskapen nå ut?

– Mina forskarkollegor och jag bör bli bättre på att kommunicera det vi vet. Ridskolorna måste lära ut mer om utrustningens inverkan, evidensbaserad hästhållning, men i dag är det ett väldigt fokus på ridlektionen. Det måste ändras. Alla ”bra hästmänniskor” jag mött genom åren har tre saker gemensamt: tajming, en grundläggande empati och förmåga att observera små förändringar i hästens beteende och tolka det. Hästkunskap borde vi träna mycket mer på, säger Renate Larssen.

Även publiken har ett ansvar.

– Det är vi som måste protestera och inte längre vilja titta på resultatet av djurplågeriet. Vi är alla en del av problemet om

vi fortsätter betala för att se tävlingar där hästar plågats för att nå sina resultat. Om alla oetiska träningsmetoder upphör, så tror jag inte att hästar hade hoppat lika högt, sprungit så snabbt eller klarat vissa moment i dressyr. Det hade varit bra. Eftersom problemet är vårt gemensamma är vi också tillsammans en del av lösningen. Om alla här inne börjar med att informera en person till om hur hästar bör behandlas är vi snart dubbelt så många. Sedan får de informera en till och så vidare. Det är så det måste gå till, säger Renate Larssen.

Sista ordet går till Helena Röcklinsberg:

– Vi måste låta kunskapen leda till handling och ta konsekvensen av våra värderingar. Även om det kan göras med respekt, är det ingen mänsklig rättighet att rida på en häst. Jag förstår att många stall i storstäderna av ekonomiska skäl bara kan ha små hagar och att hästarna står ensamma i boxen stora delar av dagen. Men accepterar man det för att man så gärna vill rida, då får man ”face the fact”: Då är det ingen häst vi vill ha, då är det ett träningsredskap.

I vår följer Djurskyddet Sverige upp med ett nytt hästwebinarium. På sidan 37 skriver Karin Dirke mer om Black Beauty i sin gästkrönika. ✕

Åsa Hagelstedt, Helena Röcklinsberg, Karin Dirke, Renate Larssen och Emma Rost.

Foto: Katarina Hörlin

Att slicka sina sår
hjälpes lite.

Ifs kattförsäkring
hjälpes mycket.

Det sägs att katter har 9 liv men om katten råkar illa ut kan den behöva vård. Idag saknar varannan katt i Sverige försäkring och det kan bli en dyr historia att besöka veterinären.

Tillsammans med Djurskyddet Sverige vill vi därför få fler katter försäkrade eftersom det gör djurlivet så mycket tryggare. Råkar din katt bli sjuk eller skadad behöver du inte betala hela veterinärkostnaden själv – dessutom får du tillgång till digitala veterinärtjänster så att du och din katt slipper lämna hemmets lugna vrå om det inte behövs. Det är vad vi kallar en kattförsäkring som hjälper mycket.

Skanna QR-koden, gå in på
if.se/djurskyddet eller ring
0770-117 177 för att försäkra
din katt eller hund.

If är stolt samarbetspartner
till Djurskyddet Sverige.

Få fler katter
försäkrade

Tre besök
hos FirstVet

Råd via
Djurens
vårdguide

The logo for 'if...' insurance, consisting of the lowercase letters 'if...' in a white, elegant serif font, enclosed within a solid blue circle.

if...

Känslofylld verksamhet

De hittar nya hem till runt 50 katter varje år. Arbetet är krävande. Men att se en skygg katt få tillbaka tilliten gör det värt allt. Följ med till Djurskyddet Nyköping.

'Katthemmet i Nyköping? Ja, det är bakom fängelset. Då vet alla direkt var vi finns!

Katja Plaumann och hennes dotter Kyra Eggers skrattar och välkomnar oss in i köket. Solen flödar över Nyköping och vi befinner oss på Arnö. Här i ett industriområde ligger de röda stugorna med karantänen, dit bara personalen får gå, kontoret, kattpensionatet och katthemmet. De tre sista delar stuga, på ovanvåningen finns pensionat och katthem, på bottenplanet finns kontoret.

Den röda hankatten Alonzo möter oss i köket.

– Han ska kastreras nästa vecka.

Elva katter är inne just när vi besöker dem och en ny är på ingång.

– Det är antingen en omplacering eller en hittekatt, men jag vet inte så mycket mer än så. Vi får veta mer när den kommer!

Föreningen startade sin verksamhet 1989 i en källarlokal. 2006 flyttade de hit till

Arnö. Katja Plaumann är ordförande.

– Jag har haft katt som barn, vi hade en katt som vi räddade så jag har alltid tyckt mycket om katter och är van vid dem.

Kyra Eggers kom hit en dag för att hälsa på, och sedan blev hon kvar. Nu sitter också hon i styrelsen, som vice ordförande.

– Stämningen i en styrelse beror ju väldigt mycket på vilka som är i teamet. Nu har vi ett väldigt fint team och det blir mycket skratt. Vi arbetar mycket medvetet med att vara offentliga och når framför allt ut till allmänheten genom vår Facebooksida. Där uppdaterar vi så ofta vi kan, berättar om katterna som är inne och lägger ut fina bilder från deras vardag här.

Den senaste tiden har det varit omkring sju volontärer och två anställda, som driver arbetet. Katja Plaumann är ofta här.

– Men jag håller tisdagen ledig, det är heligt för mig. Samtidigt är det viktigt att man som ordförande är inne i verksamheten, så man vet vad som händer!

Kyra säger med ett leende att hon ”poppar upp” ibland och hjälper till. Föreningen har även ett kattpensionat med plats för tio katter.

– Det är ofta fullbelagt under loven. Stammisarna kniper platserna! Vi vill att katterna ska ha vaccinerats under det senaste året när de kommer hit. Det är svårt när vissa veterinärer säger att för innekat-ter räcker det om de vaccineras vart tredje år. Men här träffar de utekatter. Ägarna är väldigt duktiga och lyssnar när vi säger att vi gärna ser att kattens vaccinering högst ska vara ett år.

Är det svårt att hitta personer som vill vara aktiva i styrelsen?

– Nej, det tycker jag inte, det är svårare att hitta volontärer. Det händer att de frågar hur mycket de tjänar i timmen. Det ideella arbetet verkar mer främmande för många i dag. Tyvärr.

De senaste åren har lagstiftningen för kattägare skärpts. Det är obligatoriskt att id-märka och registrera sin katt. Man får

Kyra Eggers tillsammans med katten Luna, en av flera katter som fått hjälp.

inte låta sin katt föröka sig okontrollerat. Märker ni att de skarpare lagarna haft effekt på er verksamhet?

– Svårt att säga. Vi fick in färre hemlösa katter för några år sedan. Men här kan coronatiden ha spelat in. De katter som vi får in i dag är varken kastrerade eller id-märkta. Det kommer att ta tid innan lagarna slår igenom.

Tycker ni att allmänheten blivit mer förstående för katternas behov?

– Både och. Innekattägare är det, men oftast inte utekattägarna. Fast vi hade någon som ringde och bad att få våra papper om kattskötsel. Bryr man sig så gör man det.

Vad tycker ni är det svåraste med ert arbete här på katthemmet?

– När det händer tråkiga saker och när vi måste fatta svåra beslut. När man måste sära på två syskon där vi märker att det inte går att ge dem samma hem. Vi ger dem minst ett år här hos oss innan vi delar på dem. Vi hade ett tjeppar, 8–9 år, som vi

till slut fick dela på eftersom de båda fick nya hem som bara ville ha en katt. Dagen efter allt var klart kom en person som ville ha båda. Fast en annan gång kom en person för att titta på en katt och väl här visade det sig att den höll ihop med en annan katt. Såklart att jag tar båda, sa personen. Så det finns också fina människor som löser allt för katterna!

Vi går runt i de ljusa utrymmena och hälsar på katterna. Vid varje hänger en korg med foto på katten och i korgen information om den ska ha någon medicin. Inte sällan får styrelseledamöterna köra in innan och efter sina ordinarie arbeten och ge medicin till de katter som behöver.

Finns de några missförstånd kring hur det är att driva ett katthem?

– Många förstår inte hur mycket logistik ett katthem egentligen kräver. Bara för vi till exempel har två eller tre utrymmen tomma i katthemmet betyder inte det att vi har plats direkt för en ny omplacering,

eftersom det kanske finns sex katter i karantänen som måste upp hit. Just det är någonting som folk oftast inte är medvetna om: att det de ser inte på långa vägar är all vår verksamhet, säger Katja.

Hennes dotter flikar in att det är lite samma sak som påståendena de ibland möter att ”ni gosar ju bara” på katthemmet.

– Ja, just det! De säger att det är ju inte så svårt att jobba på katthemmet. Ni gosar ju bara med katterna. Det finns väldigt stora missförstånd kring hur mycket arbete det egentligen är, alltså när man berättar att vi jobbat ett år med en blyg katt innan vi kunde hitta ett hem till den, då blir de helt ställda över att det tar så lång tid.

Vad säger ni till dem som tror att ni ”bara gosar med katter”?

– Vi förklarar vad vi egentligen gör. Självklart är det mycket gos med katter eller lek, men socialisering är ju den största biten som tar mest tid med de blyga katterna och det är någonting som folk inte ser. De ser katterna först när de är klara och

Ljusa utrymmen för alla katter. Den ståtliga Falin har nu ett eget hem.

Den lilla minneslund. En bit bort ligger den större där fler älskade djur vilar.

Solig kattspaning. Katja Plaumann är ordförande i föreningen.

Alonzo strövar runt på kontoret i väntan på sin kastrering veckan därpå.

tycker att de är ju jättemysiga. Men att vi kanske satt i ett halvt år och pratade med en soppåse som katten låg bakom, eller en klöspelare där katten tagit skydd, tänker de inte på. En gång hade vi en katt på en lampa så vi pratade med en lampa i ett halvt år innan den kom ner första gången.

– Det är ju inte så lätt att sitta rakt upp och ner och prata med en katt som inte interagerar med dig.

– Alla arbetsställningar! utbrister Kyra.

– När man kryper runt på alla fyra med en matskål i karantänen för att försöka locka in en katt som sitter längst bak i buren. Jag tänker speciellt på en katt; han gick inte att lyfta, då kom han inte med. Men om vi gick på alla fyra med matskålen i handen, då följde han med.

– Det jag tycker är svårast är otrevliga samtal, där de hotar med att skjuta katten eller släppa ut den vind för våg, om vi inte tar den. Så kan du inte göra, säger vi och då svarar dessa personer att ”ni vill ju inte ta hand om den. Ni bryr ju er inte om katter! Ni är inget riktigt katthem”. Men vi finns ju i första hand till för de övergivna

Katja Plaumann.

hemlösa katterna. Som ägare har man ett ansvar att ta hand om sin katt. Men det verkar vissa personer inte ta in. Ibland om vi har plats så kan vi ta emot sådana här omplaceringar, mot en inlämningsavgift.

Men ofta blir personerna väldigt arga när de får höra det. Just dessa samtal, med alla hot om vad de ska göra mot katten om vi inte tar emot den, är fruktansvärt svåra att hantera, säger Katja.

Djurskyddet Nyköping tar även hand om katter som kommer via Kronofogden, sociala myndigheter, polisen och länsstyrelsen.

– Men man får så mycket kärlek också, flickor Kyra in.

– När en blyg katt plötsligt vågar sig fram och bli klappad. Det gör det värt allt, säger Katja.

– Ja, och varenda blyg katt man ser få en familj i slutändan. Jag vet inte hur många gånger vi har sagt att det här blir nog vår lilla huskatt, du får stanna här, och så har

man hittat det perfekta hemmet i alla fall. Då blir det nästan så här ”ska du flytta nu?” Känsломässigt vill vi inte att de flyttar, eftersom vi fäster oss så mycket vid dem, även om vi är glada att de hittar ett hem!

– Framförallt de som man har jobbat så mycket med, kanske över ett år, och så kommer till slut den dagen när man ser dem försvinna ut i en bur. Ja, det gör ont. Det kan jag absolut erkänna. Men samtidigt vet vi att katten får den bästa framtid. Och vi har fått vara med en bit på vägen för att göra det möjligt! Det känns stort och fint. Det här är verkligen en väldigt känslomässig verksamhet! ✕

Om Djurskyddet Nyköping

Bildades 1989. Hjälper cirka femtio katter varje år att få nya hem och har:

- Karantän, katthemmet Finntorp och katt-pensionat.
- En minneslund där askan efter husdjur kan begravas.
- Som djurskyddsförening värnar de alla djur, vilda som tama.

Lantrassen Hedemorahöns.

Foto: Alf Linderheim/Naturfotograferna/IBL/TT

Här är årets stipendiater till Tycho Carlssons minne

Djurskyddet Kronoberg utlyser årligen djurskyddsstipendium. Här berättar föreningens ordförande Björn Dahlé om årets stipendiater.

Vår inriktning är att ge ett förbättrat djurskydd för så många djur som möjligt. En stor del av våra stipendier har finansierat forskningsprojekt för att genom ökad kunskap på olika sätt åstadkomma förbättring. Det kan till exempel vara genom underlag till förbättrat regelverk eller bättre behandlingsmetoder vid sjukdom. Även andra projekt har premierats med stor djurskyddsnytta i åtanke.

Tycho Carlssons donationsfond är vår huvudsponsor för stipendierna. Tycho Carlsson var en ensamstående bankman som bodde på en liten skogsfastighet utanför Åseda. Han efterlämnade 185 000 kronor vid sin död 1956. Pengarna skulle bilda en donationsfond där "avkastningen till hälften ska gå till djurskyddets främjande, främst inom Kronobergs län och disponeras av styrelsen för Växjö djurskyddsförening. Andra hälften skall användas till förbättrande av ålderdomsvården inom Åseda församling och disponeras av styrelsen för ålderdomshemmet i Åseda i samråd med Åseda sockens fattigvårdsstyrelse."

Till 2024 års stipendium hade vi fått ett

stort antal ansökningar. Fem stipendier utsågs.

- Teleborgs 4H-klubb i Växjö fick 50 000 kronor för ett bevarandeprojekt för svenska lantrashöns.
- Lina Göransson, SLU, tilldelades 38 000 kronor för att slutföra ett projekt angående artificiella skydd för utegående slaktkycklingar.
- Smådjurschansen fick 50 000 kronor för veterinärvård av de djur som föreningen har omhändertagit.
- Insamlingsstiftelsen Chickas minnesfond erhöll ett stipendium på 50 000 kronor för hjälp till sjuka och skadade familjedjur, både de som har en ägare som befinner sig i ekonomiskt trångmål och till hemlösa djur som hittas av privatpersoner.
- Josefin Jerlströms, SLU, projekt Djurskyddsmässigt acceptabel sticktid vid slakt av grisar och nötkreatur – bedömning och utvärdering av bedövningskvaliteten och dess samband med djurvälstånd, beviljades ett stipendium på 100 000 kronor. ✕

Björn Dahlé

Par-adoptera mera!

Hundratals hjärtan, flera delningar och nya för-evigt-hem till hemlösa djurpar. Det blev resultatet av Djurskyddet Örnsköldsviks alla hjärtans dag-hälsning på Facebook.

Hur fick ni idén med dubbeladoptioner på alla hjärtans dag, Heidi Elfving, ansvarig för sociala medier hos Djurskyddet Örnsköldsvik?

– Det var ett förslag från vår försäljningsavdelning, då vi i nuläget har några par som vi vill ska säljas tillsammans. Det tar oftast lite längre tid att få par adopterade, men när man ser att två individer har ett starkt band till varandra är det värt väntan.

Vilka reaktioner fick ni på inlägget?

– Mycket kärlek och kommentarer! Vi har även fått in några intresseanmälningar som vi håller på att gå igenom och bokar in besök allt eftersom.

Hur har vintern varit för er del gällande katthemmet?

– Vi har haft en jämn ström in hela tiden men ändå lite lugnare än normalt, så vi har kunnat hjälpa städerna runt omkring och tagit över katter från våra grannföreningar som haft fullt. Det har varit en blandad kompot med hittekatter, omplaceringar och katter från dödsbon. Vi har även arbetat med ett ställe, där vi fick in 19 katter. Som tur är har vi två fantastiska kvinnor på säljavdelningen som jobbar riktigt hårt med alla besök och intresseanmälningar och hittar fantastiska hem åt våra katter. Av dessa nitton katter är det bara fyra kvar, alla de andra har fått nya hem och ett helt nytt liv som väntar.

Vad önskar ni mest av allt just nu?

– Vi önskar som vanligt att kattens status höjs så pass att alla tar sitt ansvar gällande kastrering, id-märkning och registrering. Det skulle ju underlätta vårt jobb mycket och minska lidandet för katten, säger Heidi Elfving. ✕

Surfa in på www.eurogroupforanimals.org/sv/rosta-djuren och se vilka svenska kandidater som skrivit under de tio djurlöften som Eurogroup for Animals kampanj #Voteforanimals satt upp. Genom löftena förbinder man sig att verka för att: en djurskyddskommissionär inrättas i EU, driva på kommissionens arbete i djurfrågor, övergången till djurfri forskning påskyndas, pälsdjursuppfödning förbjuds, bättre förutsättningar för sällskapsdjur, bättre förutsättningar för vilda djur, striktare regler för import av animaliska produkter, bättre livsmedelsproduktion för djuren, skydda välfärden för vattenlevande arter och stoppa lidandet vid transporter av levande djur. Alla tio löften hittar du genom att söka på #VoteforAnimals

Håll utkik på webbtidningen: tidningen.djurskyddet.se I maj publicerar vi intervjuer med tidigare parlamentariker om hur det är att vara stark röst för djuren i parlamentet. Vilka är problemen? Vi går igenom de djurskyddsförbättringar som aldrig kom under nuvarande mandatperiod och hur sittande parlamentariker röstat i voteringsringar som gäller djurskydd. Dessutom presenteras några av dem som kandiderar i årets val.

Rösta för djuren i EU-valet

9 juni är det val till Europaparlamentet. Vill du rösta in en parlamentariker som tänker höja djurskyddet i EU? Följ fyra råd för att hitta din kandidat!

Rösta! Uppmana alla du känner att göra det. För djurens skull och för demokratin.

Boka in den 23 maj. Då håller Djurskyddet Sverige tillsammans med Djurens Rätt och World Animal Protection en gemensam utfrågning av de svenska politiker som kandiderar om en plats i EU-parlamentet. Vad tänker de göra för att förbättra unionens djurskydd? Utfrågningen live-sänds från ABF-huset i Stockholm.

Foto: Chelsey Marques/Unsplash

Foto: iStock

Foto: Phil Hearing/Unsplash

Ni är de enda som kan ge dem en röst. Välj en djurmedveten kandidat i EU-valet.

Hundar som skadar

Tusentals människor och djur skadas varje år av bitande hundar. En del så svårt att de inte överlever. Hur ska det stoppas?

Under 2022 attackerades 4 032 människor i Sverige så svårt av hundar att de var tvungna att söka specialistvård. Angreppen fortsatte 2023.

I september 2023 la Fredrik Kärrholm (M) in en motion i riksdagen där han föreslog att: "Regeringen bör utreda ett förbud mot avel och import av så kallade kamphundar och andra särskilt farliga hundar, i enlighet med det regelverk som finns i Norge och Danmark."

2010 förbjöd Danmark följande 13 raser: pittbull terrier, fila brasileiro, dogo argentino, amerikansk staffordshire terrier, tosa inu, kangal, boerboel, centralasiatisk ovtjarka, kaukasisk ovtjarka, sydrysk ovtjarka, tornjak, sarplaninac och amerikansk bulldog. I Norge är de fem förstnämnda raserna förbjudna, samt tjeckoslovakisk varghund. Raserna får inte heller användas i blandrasavel eller föras in i landet.

Hundratals hundar som inte attackerat människor, men som råkade tillhöra någon av dessa raser, avlivades i Danmark. Två år efter att det danska förbudet trätt i kraft refererade Jyllands-Posten statistik från Ulykkes Analyse Gruppen, (Olycksanalysgruppen, på svenska) vid Odense

universitetssjukhus, som visade att året efter förbudet hade det skett en mindre ökning av antal personer som fick vård av hundbitskador, 4 140 personer vilket var runt 500 fler än 2005. Sjukhusets överläkare Michael Hansen-Nord sa till tidningen att "både antalet och svårighetsgraden av bitskadorna var desamma, förbudet har inte gjort någon skillnad".

15 procent av hundarna som avlivats hade bitit någon, övriga var sunda hundar som fått avlivas på grund av sin ras, sa kritikerna, däribland djurskyddsorganisationen Dyrenes Beskyttelse. Frågan om man skulle ta tillbaka förbudet diskuterades men det behölls.

– Hade ett rasförbud fungerat för att förhindra olämpliga hundägare och att människor och djur angreps av hundar så hade jag kunnat förespråka det. Problemet är att det inte fungerar. Vi måste se hela den komplexa bakgrunden till varför vissa hundindivider attackerar, säger Emma Brunberg, sakkunnig hos Djurskyddet Sverige.

Flera framträdande hundkunniga har deltagit i den svenska debatten. Hundcoach Fredrik Steen anser att ett rasför-

bud inte skulle ge någonting. Av de hundar som polisen omhändertar för att de är farliga är nära 70 procent inte rashund utan blandrashundar. "Ville man ta ett krafttag skulle man titta på ett blandrasförbud – det skulle ge större effekt", sa han till TV4.

Marie Lejon, verksamhetsansvarig för Hundstallet, skriver på organisationens hemsida att alla hundar kan bli farliga: "Det handlar ofta om bristande avelsutvärdering, en dålig uppfödmiljö och låg kunskapsnivå hos hundägarna. Mänskliga faktorer som behöver andra lösningar. Att införa rasförbud är en för enkel och rättso-säker väg som inte löser några problem i längden."

I februari presenterade Statskontoret sin utredning Hund under kontroll, om tillämpningen av lagen om tillsyn över hundar och katter (2017:1150). Den visar att varken polisen eller länsstyrelsen arbetar tillräckligt effektivt när djur orsakar skador. Polisen har avstått från att omhänderta hundar som attackerat. Rutinerna måste stärkas på båda myndigheterna, konstaterar Statskontoret.

Kärrholms motion behandlas i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2023/24: MJU11, som beslutas 4 april. ✕ >>

"Inget beteende existerar enbart i en ras"

– En gammal föreställning är att ett beteende antingen är medfött eller inlärt. Men i själva verket är det en produkt av båda. Det säger etolog Kenth Svartberg.

Röster höjs för att förbjuda raser av så kallad kamphundstyp, som american staffordshire terrier och dogo argentino. Vissa hävdar att de är farligare än andra hundar. Etologen och forskaren Kenth Svartberg är expert på hundars beteenden. Han är kritisk till ett rasförbud.

– För att dra det till sin spets skulle nästan varenda hundras behöva förbjudas i så fall. Det finns hundar i alla raser som kan bitas.

Han tar ett exempel från ett klassiskt forskningsprojekt från 1960-talet med forskarduon Scott och Fuller i spetsen. De hittade rasskillnader i många beteenden. Men framför allt förvånades de över den stora variationen mellan individerna inom varje ras.

– En av de mest uppmärksammade genetiska studierna av hundars beteende som kom häromåret ger samma bild. Beteenden – och de gener som påverkar dessa beteenden – är mer eller mindre vanliga i olika raser. Inget beteende existerar enbart i en ras.

När en hund uppvisar ett beteende som är oönskat går det aldrig att säga att det beror på vilken ras hunden har, utan beteendet kan ha många olika skäl, enligt Kenth Svartberg.

– Det går inte att kommentera enskilda

fall om varför en hund har bitit en människa utan att ha mycket kunskap om både hundens tidigare beteenden och erfarenheter samt situationen som den bet i.

Men på ett generellt plan tror han att det ofta brister i hundägaransvaret när en bitolycka sker. Det kan saknas kunskap om hur hundar fungerar och vad de kan reagera på. Det kan också vara så att hunden inte har socialiserats under de avgörande veckorna som valp. Den påverkas väldigt mycket av vad som händer när den är cirka tre till tolv veckor.

– Då öppnar generna upp ett socialiseringsfönster där valpen lär sig vilken art den ska umgås med. Det vet den inte i förväg.

Seriösa uppfödare inom den reglerade aveln i Sverige känner till det här fönstret och är noggranna med att låta valparna träffa både människor och hundar av olika typer, ibland även andra djurarter, under den här perioden för att hunden ska se dem som naturliga att umgås med.

Generellt kan olika hundraser eller hundtyper ha närmare till hands att utveckla vissa beteenden. Kenth Svartberg jämför det med att ha talang för något. Till exempel har apportrande fågelhundar, som labrador retriever, en fallenhet för att lära sig att bära och hämta saker. Hundar av rasen

border collie, som länge avlats för att valla, kan jämfört med de flesta andra raser lättare utveckla användbara vallningsbeteenden.

– Men även om det går att anta att en viss ras är mer talangfull i något avseende gäller det inte alla hundar inom rasen. Det handlar mer om sannolikheter, det vill säga hur troligt det är att finna en hundindivid med en viss talang, förklarar Kenth Svartberg.

Även om det finns talang betyder det inte att hunden kommer att utföra just det beteendet. Det krävs träning där beteendet kan tillåtas att utvecklas. Han liknar samspelet mellan gener och miljö vid ett recept för en sockerkaka. Receptet ger förutsättningarna: så här skulle sockerkakan kunna skapas. Men receptet kan inte baka kakan själv. På samma sätt är det med generna: de finns där och lägger grunden för vad som är möjligt, men sedan är det miljön och erfarenheterna som formar den slutliga personligheten hos hunden.

Han påpekar också att talanger falnar för varje generation om de inte prioriteras i aveln. Som exempel nämner han de raser som en gång i tiden använts för att valla får och nötboskap.

– Ingen eller väldigt få har selekterat för vallning på länge, därför har sannolikheten minskat för att en hund av de raserna, exempelvis en shetland sheepdog eller en

Kenth Svartberg med border collien Pike.

tysk schäferhund, blir en skicklig vallhund, säger Kenth Svartberg.

I dag har de endast kvar lite av de egenskaper som krävs för att utbildas till en välfungerande vallhund.

– Vi kan utgå från att det är på samma sätt med så kallade ”kamphundsraser” som är godkända av Svenska Kennelklubben, SKK. Utan att exakt veta hur deras anfäder tidigare selekterades har de inte på väldigt många generationer avlats för sitt historiska syfte. Tvärtom har de, som alla andra raser, utvecklats med sin tid och blivit bättre rustade för ett liv i ett modernt samhälle.

De har med andra ord inte längre en lika stark ”begåvning” för att slåss, förklarar Kenth Svartberg och fortsätter:

– Jag tror att en anledning till att många reagerar på vissa raser är att de historiskt varit avlade för strid och kamp.

Dagens seriösa uppfödare i den reglerade aveln vill inte ha de egenskaperna. När föräldradjur inte väljs ut för en viss spetskompetens minskar den för varje generation.

– Tanken att alla hundar av kamphunds-typer skulle vara hyperfarliga är felaktig.

Många SKK-anslutna uppfödare beskriver sina valpkullar för att utvärdera sin avel. De vanligaste beskrivningarna är Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund, BPH, och Mentalbeskrivning Hund, MH.

De kallas för beskrivningar eftersom de inte är ett test eller ett prov, utan ett tillfälle där hundens sätt att reagera i flera olika situationer noteras, bland annat i sociala situationer.

Det är tydligt att hundar är mycket olika där – en del är mer glada i folk, andra mer reserverade.

– På både MH och BPH möter en person ägaren och hunden, hälsar, tar kopplet, går i väg, och tar på hunden. Här fångas det upp om hunden tycker att det är positivt eller om den inte vill umgås. Det är ett stabilt personlighetsdrag. Men av de som inte gillar människor backar de flesta och drar sig undan. Få hundar agerar hotfullt och ännu färre försöker bitas, berättar Kenth Svartberg.

I sammanhanget kan ändå socialiteten på BPH och MH vara intressant. Eftersom

en hund med så kallad låg socialitet är mer misstänksam mot främmande skulle det kunna innebära en viss förhöjd risk att den biter.

– Varken BPH eller MH är designade för att upptäcka ”farliga hundar”. Syftet är att mäta normal variation av vanliga beteenden, säger Kenth Svartberg.

Men även tester som är avsedda för just det syftet, som Socially Acceptable Behaviour test (SAB) i Nederländerna, är oprecisa. Hundar med bithistorik går igenom testet utan tecken på aggressivitet, och omvänt kan hundar provoceras att bita trots att de tidigare inte gjort det.

– Det här är ingen lätt historia. Men jag ser varken rasförbud eller krav på beteendetester som lösningen. Mer och bättre information, kanske riktad till vissa ägargrupper, och bättre möjligheter för tidiga insatser för individuella hundar och ägare kan minska problemet. Exempelvis bra rådgivning för de hundägare vars hundar visar tidiga tecken på aggressivitet, föreslår han. ✕

Bondkatt i fokus igen

Minns ni Lantrasföreningen Bondkatten? Som ansåg att den svenska bondkatten var utrotningshotad. Nu bygger de upp en genbank.

I juli 2020 bildades föreningen med syfte att bevara lantrasen svensk bondkatt, som föreningens medlemmar ansåg vara hotad. Den tog fram ett avelsprogram som i december 2020 godkändes av Statens Jordbruksverk, SJV. Godkännandet möttes av kraftig kritik från djurskyddsorganisationer och kattexperter. Främst eftersom den svenska bondkatten enligt beskrivningen skulle hållas okastrerad och vara utekatt. Dess uppgift var att fånga råttor i ladugårdar och uthus. Samma sommar hade föreskriften att katter skulle hindras att föröka sig okontrollerat trätt i kraft. Hur går det ihop med att låta okastrerade bondkatter ströva fritt? Djurskyddet Sverige konstaterade i en skrivelse till SJV att bondkattens attribut, så som de beskrevs av föreningen,

är snubblande nära huskattens och att en mycket stor majoritet av de omhändertagna hemlösa katterna som djurskyddsföreningarna tagit hand om är just de som föreningen kallar bondkatter.

I april 2021 återkallade SJV sitt godkännande av avelsprogrammet eftersom det inte ansågs förenligt med gällande djurskyddslagstiftning. Man skulle kunna tro att Lantrasföreningen Bondkatten hade dragit sig tillbaka, men det visar sig att föreningen arbetar vidare med en genbank ”för att rädda och bevara den gamla välanpassade bondkatten innan den är helt utrotad, korsad och kastrerad till döds”, som man skriver på hemsidan. Nyligen fick föreningen publicerat en artikel i tidningen Hanegället, en tidskrift för uppfödare av

lantrashöns. I artikeln, skriven i föreningens namn av Anna Berg, hävdas att ”avelsbasen av okastrerade bondkatter minskar i en rasande fart” och att raskatter genom den nya lagen premieras på bondkattens bekostnad eftersom ”många missuppfattat lagen som att katter som vistas utomhus måste vara kastrerade”. Man argumenterar för att bondkatten ”nästan alltid behöver vistas utomhus, på grund av sin aktivitetsnivå samt möjlighet att bevara naturligt beteende och jaktinstinkt”.

Föreningen ber i artikeln om hjälp att hitta okastrerade bondkatter till sitt bevarandearbete i form av genbanken och har som mål att i ett första skede få in 100 katter ”utan trolig inkorsning av raskatter” i sitt register. Bland Djurskyddet Sveriges lokalföreningar är kritiken svidande.

– De lever inte i vår verklighet, säger Boel Olsson, ordförande för Djurskydd-et Landskrona, som just nu har 31 katter i sina jourhem. Linnea Stålhandske, ordförande Djurskyddet Flyingebygden instämmer:

– Vi djurskydds-föreningar som är anslutna till Djurskyddet Sverige tar in drygt 2 500 katter per år, bara en ytterst liten andel av dessa är kastrerade. Vårt intag är ett bra underlag för bedömning av hur stor andel katter som är fertila. Det finns av allt att döma 100 000 eller fler fertila och hemlösa bondkatter idag. Vi tar också emot hemlösa katter som är inavlade på grund av okontrollerad avel, de är missbildade och lider ibland av allvarliga defekter. Den vanligaste sjukdomen de katter vi tar in har är den otroligt smärtsamma tandsjukdomen FORL, som också verkar vara genetiskt. Den ger ett stort lidande, men en katt som lever fritt ute maskerar sitt lidande. Det är naivt att tro att katter som förökar sig fritt leder till sund avel. Söner parar sina mödrar, pappor sina döttrar,

Hur ställer sig då Lantrasföreningen Bondkatten till det allmänna rådet i föreskrifterna att katter som rör sig fritt utomhus bör vara kastrerade, steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att föröka sig okontrollerat. Och hur vet de vilka föräldradjuret är om katterna rör sig fritt utomhus?

Ordföranden Ronny Olsson svarar i ett mejl att Sverige undertecknade Riokonventionen om biologisk mångfald 1993 och har skrivit en nationell handlingsplan, enligt Interlakendeklarationen, 2010 där samtliga husdjursraser som Sverige påtagit sig bevarandansvar för är listade. Två katraser finns med. Den ena är europeisk korthår och den andra är lantrasen svensk bondkatt.

”I genbanken för svensk bondkatt finns i dag endast 24 hanar och 39 honor. Omräknat till effektiv population blir det 59,4. Det är precis över FAO:s (Food and Agriculture Organization of the United Nations), gräns för kritiskt hotad. Den är därmed Sveriges mest hotade lantras. Om någon undrar så har alla genbanks-

djuret hem och aveln är planerad. En hittekatt eller en katt med okänd fader kan inte tas in i genbanken”.

Hur vet ni att båda föräldradjuret tillhör er genbank om katterna går fritt ute?

”Om kattungar föds efter genbanksanslutningen där fadern inte är genbanksanslutad eller kan genbanksanslutas som founderdjur kan de inte anslutas till genbanken.”

Aveln kan också vara planerad.

”Om något av föräldradjuret ännu inte är genbanksanslutad gör föreningen en utredning om djuret kan tas in som founder. Det måste då ha en känd bakgrundshistoria, foto måste bifogas och djuret får inte bedömas som orastypiskt” förklarar Ronny Olsson.

Men hur kan en ras, vars individer enligt definitionen ofta är ”av okänd härstamning”, ha kommit in på bevarandelistan 2010? I utredningen från 2007 tas bondkatt upp som en av de katter som brukar kallas huskatter. ”Då europén och huskatten har gemensam historia faller det sig naturligt att Sverige även har bevarandansvar för oförädlade katter”, skriver utredaren, som minns att hon var tveksam till att låta bondkatten ingå i bevarandansvaret och avvaktande till om den kunde kallas ras. Men majoriteten i referensgruppen ansåg att den skulle tas med. Eftersom en av FAO:s definitioner av begreppet ras är ”en grupp djur som en grupp människor kallar en ras” ansåg de att det spelade mindre roll om det finns rasram, standard eller stamböcker. Detta är bakgrunden till att bondkatten fördes in på listan. I handlingsplanen för 2023–2027 finns nu alltså svensk bondkatt med, men till skillnad från övriga lantraser, som åsbohöns och gutefår, saknas en rasförening som värnar rasen.

Anser SJV att bondkatten är den mest hotade rasen inom bevarandansvaret?

– Nej. Vi gör inga bedömningar av vilken eller vilka av raserna inom det svenska bevarandansvaret som är minst eller mest hotade. Det finns många små raser med mycket liten avelsbas även av andra arter, och det finns raser inom bevarandansvaret som i praktiken inte längre finns kvar. Det gynnar inte heller bevarandearbetet att ställa hotade raser mot varandra, svarar Karin Olsson, djurvälståndsenheten. ✕

”Avvecklat innan jul”

Regeringen har erbjudit de svenska minkföretagarna att dela på 180 miljoner kronor om de frivilligt avvecklar verksamheten under 2024–2025.

Står det fast att samtliga svenska minkuppfödare kommer att anta erbjudandet att avveckla sin uppfödning under 2024 och 2025 mot den ersättning regeringen erbjuder, Jörgen Martinsson, vd Svensk Mink?

– Ja, det är den information jag har i dag även om någon skulle kunna ändra sig men det är inte troligt.

Kommer alla uppfödare att följa samma utfasningstakt?

– Nej, det är individuellt men avveckling planeras vara utförd i sin helhet innan jul 2024.

Kommer avelsdjuret att avlivas i höst i samband med att de unga minkarna avpäljas (avlivas för att pälsarna ska tas bort, reds anm)?

– Ja, avelsmink och pälsmink, det vill säga valpar födda under 2024, kommer att vara avlivade innan jul 2024.

Går det att under 2025 ta fram en sista kull valpar och avsluta verksamheten vintern 2025?

– Nej, inte så som förordningen är utformad i dagsläget. Den är förvisso i skrivande stund inte beslutad så vi vet inte hur den version vi kommer att få rätta oss efter exakt kommer att se ut, svarar Jörgen Martinsson.

Beskeden välkomnas av Åsa Hagelstedt, generalsekreterare för Djurskyddet Sverige.

– Heder åt regeringen som genom sitt beslut får slut på en djurhållning som är omöjlig att ha med god djurvälstånd, och samtidigt se till att enskilda gårdsägare ersätts ekonomiskt. Och heder åt alla minkfarmare som inser att hållandet av djur i bur för pälsproduktion inte är framtiden och tar chansen att ställa om nu. Viktigt är att regeringen nu ser till att fatta alla nödvändiga beslut så att avvecklingsplanen hålls och ersättningen betalas ut! säger hon.

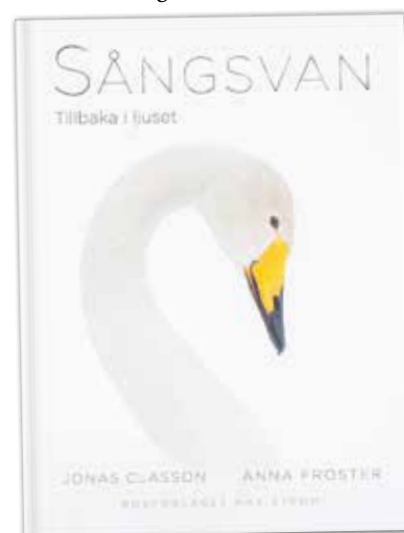
Intervjun gjordes i februari. Läs mer på webbtidningen för senaste nytt. ✕

Sångsvanens magi

Sångsvan - Tillbaka i ljuset
Av Jonas Classon och Anna Froster
Bokförlaget Max Ström

Åter i ljuset – det är sångsvanen nu. Fotograf Jonas Classons bländande fotografier tar oss med på dess resa in i Sverige. Till sjöarna, åkrarna och himlarna. För hundra år sedan var den nästan utrotad, men klarade sig, och har nu fångats i Anna Frosters texter och Classons magiska bildvärld. Det är vi tacksamma för. Magin förenas med konkreta upplysningar som vi aldrig kommer att glömma. En av dem: Sångsvanen har fler halskotor än en giraff. ✕

De andra på Dunkers Kulturhus i Helsingborg

Utställning av Julia Lindemalm

De andra är den första utställningen som omfattar hela Julia Lindemalms konstnärskap. Foto från Zoo World, Schwein och Katt People är med. Utställningens bas utgörs av fler än 70 fotografier, tre nya videoverk och en videoinstallation. Därtill kommer en katalog med resedagboksanteckningar och dikter av poeten Agnes Gerner. Julia har flera gånger medverkat i

Tidningen Djurskyddet. De andra pågår till 27 oktober.

– De andra handlar om hur vi vill göra uppdelningar och skilja ut vilka som är ”vi” och vilka som är ”de andra”. Där ligger grunden till allt förtryck. Men det handlar också om hur vi kan se speglingen av vårt eget samhälle i hur vi behandlar ”de andra”. Civilisationen kontrasteras emot det vilda, förklarar Julia Lindemalm. Läs en längre intervju med henne på sidan 36. ✕

Fängslande bok om polishundar

Position okänd

Del 1 i serien K9 Hundenheten

Av Anna Granlund och Jenny Helldahl

Bokfabriken

Jag som hundnörd var fängslad från sida ett. Boken handlar om att två kriminella ungdomar rymmer från ett SIS-hem ute på Ekerö i västra Stockholm.

På grund av omständigheter kring dessa två ungdomar kopplas polisens hundenhets in och sökandet över stock och sten efter dem börjar.

Man får följa främst två av denna hundenhets hundar och deras förare. I vissa delar av söken kändes det nästan som om författaren hade gått bakom dem. Läsarna får en bra verklighetsförankrad bild.

Vi följer såväl glädje som stress och förtvivlan hos hundförarna när deras privat-

liv ofrivilligt flätas ihop med arbetet. Vi får även följa en familj där allt inte är så självklart som det verkar.

Jag som själv bor i västra Stockholm kände igen mig i miljöbeskrivningarna och även om jag vet att det inte ligger ett SIS-hem på Lovön började jag ändå omedvetet försöka tänka ut var det faktiskt kunde ligga samtidigt som jag läste boken.

Hundarna beskrivs väldigt bra med sina olika psyken och olika arbetssätt.

Jag hade dock önskat lite mer fokus på hur de tränar hundarna mellan de skarpa jobben. Man fick följa föraren Micke

och hans nya ”stökiga schäfer”.

Jag önskade att få läsa mer om hur deras band till varandra byggs upp då det kändes lite som om det hoppade i tiden just med de två.

Hade även önskat mer bakgrund om de olika hundarna och dess förare. Det krävs hårt arbete för att få ett lyckat samarbete med en polishund vilket område det än gäller.

Men förhoppningsvis tas det upp mer i kommande delar då jag verkligen hoppas det blir fler böcker än bara del ett.

Ser riktigt mycket fram emot att läsa nästa bok om K9 Hundenheten. ✕

Dorina Larsson

Vackra bilder och spännande historier

Korpen: Fakta och Myter
av Bengt-Erik Engholm
Natur & Kultur

Jag har läst boken Korpen av författaren Bengt-Erik Engholm. Som man hör på titeln handlar boken om fågelarten korpar. Boken är inte bara uppbyggd av fakta om korpen utan i stället har det vävts in berättelser och myter om den ståtliga, men även lite skrämmande, fågeln. Dessutom så finns det många vackra bilder föreställande just korpar.

Boken börjar med kort fakta om korpen för att sedan fortsätta med en spännande prolog som är en historia som författaren själv har varit med om. Senare i boken kommer fakta, myter och gamla sagor om korpar. De flesta av dessa sagor kommer från vikingatiden. Efter detta kommer det fakta, bland annat om vad korpen äter och hur intelligent den är. I slutet av boken finns en epilög som är slutet på berättelsen i början. Boken avslutas till sist med några korpord, en ordlista, källorna och tips om böcker och andra informationskällor om korpar.

Jag tycker att boken är väldigt välskriven och intressant, jag gillar speciellt att författaren har med både fakta, myter och historier. Bilderna i boken är ritade av Lina Blixt. De är väldigt fina och passande. Jag skulle rekommendera denna bok till dig

som är intresserad av fåglar i allmänhet eller vill veta mer om just korpar. Den passar både vuxna och ungdomar. Jag skulle även rekommendera denna till dig som kanske ska skriva en faktatext om korpar i skolan eller jobbet. Däremot så är boken kanske inte det bästa valet för dig om du bara vill läsa en roman och inte har något speciellt intresse för fåglar. ✕

Linnéa Persson, 13 år

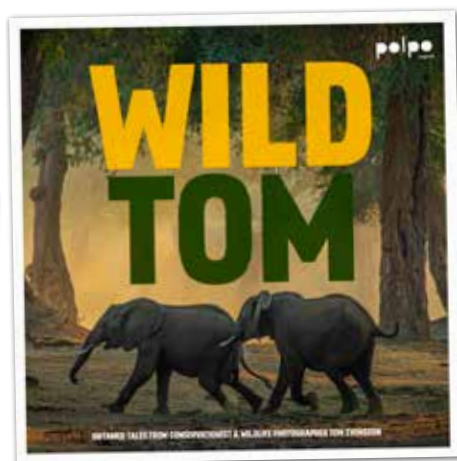

Ny guide i djurjuridik

Djur och rätt: förvaltningslagen, djurskyddslagen och tillsynslagen m.m.
av Sircku Sarenbo & Helena Striving
Norstedts Juridik

I vintras kom denna bok som på strax över 200 sidor spänner över hela fältet inom svensk lagstiftning som på olika sätt berör djur.

Den berör allt från frilevande visenter, vars skydd slås fast i artskyddsförordningen, till jäv i djurärenden och misshandel av kringströvande renar. I slutet finns en terminologiöversikt och ett rättsfallsregister. Enligt förlaget är tanken att boken ska användas på kurser om djurskydds- och hundlagstiftning, och av anställda i domstolar som söker prejudikat och rättskällor, handläggare och andra aktörer inom Polismyndigheten, länsstyrelserna och kommunerna. ✕

Podd om vilda djur

Bevarandefotografen Tom Svensson, som medverkat med sina fantastiska bilder i denna tidning vid flera tillfällen, har startat podden Wild Tom. Missa inte denna genuint djurvänliga podd, med resonerande samtal som i lugn ton berör några av de svåraste djurskyddsproblemen i världen. Hoppfullt. Insiktsfullt. Fyllt av empati. Sök: Wild Tom. ✕

Får synas i sin egen rätt

Grattis till utställningen De andra på Dunkers kulturhus i Helsingborg, Julia Lindemalm. Du har nu tagit in grisarna, som används i lantbruket, på ett ansett kulturhus. Redan det är en fantastisk bedrift. Har du hunnit smälta att din utställning nu är upp och ska pågå till i höst?

– Tack! Nej, det kommer ta ett tag. Det har varit ett oerhört intensivt arbete in i det sista. Nu ska jag ta några veckor att vila och reflektera.

Vad betyder det för grisarna och de andra djuren du visar att din utställning nu finns?

– Det betyder att de får ta plats i människors medvetande. Från att ha varit totalt osynliga till att bli sedda. Och att synas i egen rätt, inte som offer utan som subjekt. I utställningen leker jag med skalan så att besökarna är mindre än grisarna i rummet, en sorts maktförskjutning. Min förhoppning är att man ska se grisarna och de andra djuren med lite andra ögon när man varit på utställningen.

Du både dokumenterar grisens fantastiska väsen och visar den brutalitet många av dem tvingas leva under inom djurindustrin. Vilka reaktioner har du fått?

– De bilderna visas i två separata rum i utställningen. I det största rummet med gigantiska fönster ut mot havet visas de

bilder och filmer där grisen porträtteras som fri. Där blir de besökare som jag mött upprymda. Där hörs också en hel del skratt. Kontrasten är stor till det andra rummet med grisar i industrin, ett mindre, mörkare rum med få bilder. Det finns ett inbyggt motstånd att gå in där, min son vände i dörröppningen. Kontrasten mellan rummen väcker känslor. Många har ett behov av att prata efteråt.

Hur har det varit att arbeta med utställningen, som både tar upp dina tidigare projekt, Schwein, Zoo World, om djurens tillvaro på olika zoo/djurparker, och Katt People, men även visar nytt material?

– Det har varit fantastiskt att få sammanställa det jag gjort hittills, att få skapa ett eget universum. Det är nytt för mig att arbeta i så stor skala, med de resurser som Dunkers kulturhus har i form av budget och personal. Till utställningen har jag skapat nya videoverk, filmat både på djurpark och hos grisarna. Det har varit kul att fortsätta utveckla projekten och arbeta med hur ljud och rörlig bild adderar till känslan i stillbilderna.

Utställningen kommer att finnas länge, fram till 26 oktober. Har du besökt den igen sedan den öppnade för att lyssna och se hur besökarna tar emot dina verk?

– Jag fick mycket reaktioner på vernissagen och har hört från personalen i efterhand. Den verkar beröra. Men jag har inte varit tillbaka. Nu lever den sitt eget liv.

Vad tycker du har varit det svåraste när du arbetat fram den?

– Det svåraste och roligaste med att arbeta fram en så här stor utställning är just skalan. Att det är så många människor involverade samtidigt som jag ska behålla min egen vision. Att alla mina verk ska fungera tillsammans. Att det ständigt dyker upp oförutsedda problem med teknik, budget eller liknande och att snabbt komma på nya lösningar.

Vad var roligast eller mest inspirerande?

– Jag har fått plocka ihop mitt egna dreamteam att arbeta med. Den finske konstnären Aapo Huhta har varit min curator, poeten Agnes Gerner har skrivit poesi till utställningen, Studio Moss har gjort den grafiska formen och Matilda Lind har klippt filmerna. Att arbeta med kreativa personer som jag beundrar har varit så kul och lyxigt.

Har du hunnit få några reaktioner som förvånat dig?

– Det är intressant att se vad besökarna tar med från utställningen, för vissa är humorn genomgående, andra har blivit så berörda att de fått gå ut och gråta. ✕

Att lyssna till djur

Vi som omger oss med varelser av andra arter vill gärna tro att vi lyssnar till dem, att deras viljor och ståndpunkter spelar roll för oss, skriver professor Karin Dirke och ger en idéhistorisk tillbakablick över **människans syn på djurens språk**.

Litteraturen har talande djur förekommit sedan urminnes tider. Den antika fabeldiktaren Aisopos tillskrevs en rad berättelser där djur intar huvudrollerna och talar ymnigt med varandra.

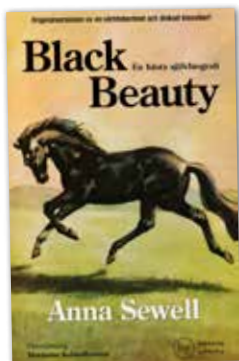
Djuren i fablerna är dock i första hand representanter för något annat, en egenskap eller ett moraliskt handlande. Det var först under 1800-talet som djur, så att säga, började spela sig själva i litteraturen. Då kom för första gången berättelser som gjorde anspråk på att på allvar förmedla djurens perspektiv och att berätta om deras liv. Ett framträdande exempel var romanen *Black Beauty*, skriven av Anna Sewell 1877. Boken syftade både till att förmedla att hästen faktiskt hade en inre värld, att den kunde känna, tänka och uppleva sin tillvaro, och att ge kunskaper om hur hästar borde tas om hand.

Boken kom ut i en tid när hästar var vanliga på gator och torg. De utgjorde det vanligaste färdmedlet och de drog karror, vagnar, bussar och spårvagnar i städerna. Hästars arbete var synligt i offentligheten och deras välfärd eller lidande blev uppenbart för alla.

Samtidens djurskyddsrelösa var förhållandevis ny och ambitiös. Man argumenterade för att djuren hade känslor och tankar men att de saknade språk. Just bristen på språkförmåga blev en särdeles viktig omständighet. Djurvännerna framförde gärna djuren som särskilt kristliga. De lider i tystnad och arbetar ständigt utan att klaga. Oförmågan att tala blev ett tecken på djurens oskuldsfullhet, deras vilja att offra sig för människan.

I mitten av 1800-talet hade Charles Darwin publicerat sina då chockartade rön om människans släktskap med djur. Det fanns i tiden ett stort intresse för vad, om något, som egentligen skilde människan från andra djur. Språket var en viktig gräns, tänkte man sig. Men vad betyder det egentligen att inte kunna tala? Många föreställde sig nog att djuren var stumma på så sätt att de hade alla tankar och känslor men saknade förmågan att uttrycka dem. Det faktum att djuren var stumma betydde inte att de saknade saker att säga. Detta gjorde att man kom att knyta språkfrågan till maktförhållanden. Att inte kunna tala var att inte ha rätt att utnyttja demokratiska rättigheter. De djurvänner under 1800-talet och det tidiga 1900-talet som argumenterade för att lyssna till vad djuren hade att säga var inte sällan kvinnor som själva saknade möjligheter att göra sig hörda, såväl i offentligheten som i överförd bemärkelse genom rösträtten. De hade varken tillträde till högre akademiska tjänster eller statliga ämbeten.

I en tid då många saknade rösträtt var det viktigt, och ett politiskt ställningstagande, att kräva talutrymme även för djuren. Att

göra sin röst hörd, att rösta, var inte tillgängligt för alla.

Med den tanken som vägledning kom många av 1800-talets djurvänner att börja föreställa sig att för att hjälpa djuren – som saknade språkförmåga – måste man göra sig till språkrör för dem. Det blev viktigt att tala åt djuren, att se till att deras perspektiv framfördes. På detta sätt kom en roman som *Black Beauty* att få en underförstådd politisk roll. I boken gav författaren röst åt hästen men samtidigt också åt de kuskar, kolkörare och slaktare som omgav den. Den innebar på så sätt även ett argument för att ge röst(rätt) åt mänskliga grupper som saknade den.

Samtidigt kom också tanken om djuren som individer, som varelser med minnen, känslor och önskningsar. Det fanns, under det slutande 1800-talet, en kritik mot att vetenskapen blivit alldeles för mekanistisk och okänslig. Stora medicinska framsteg gjordes visserligen inom fysiologin men det skedde på bekostnad av djur som fick offra sina kroppar och liv i vetenskapliga försök. Djurvänner argumenterade i stället för att kunskap om levande varelser bara kunde uppnås om man såg dem som helheter, som väsen med både kropp och själ, och på ett empatiskt sätt närmade sig dem. För att få kunskap om djur måste man bli vän med dem, menade man, annars skulle informationen bli missvisande. Den engelska författaren Eliza Brightwen (1830–1906) blev mycket populär vid förra sekelskiftet med sina informativa berättelser om kamratliga möten med trädgårdens djur. Genom att bygga relationer till, och vänskap med, djuren fick hon kunskaper om deras liv och uppfattningar. Det fanns ett ideal under 1800-talet som handlade om att ta hänsyn till livsberättelser och anekdoter. Kärlek sågs som en nödvändig utgångspunkt för att uppnå vetande.

Att lyssna till djur kan med allt detta i åtanke vara något betydelsefullt som inte bara innebär att försöka kommunicera med dem utan också att se tillvaron som befolkad av andra levande individer med känslor, önskningsar, drömmar och intressen. Helt enkelt en rikare värld. ✕

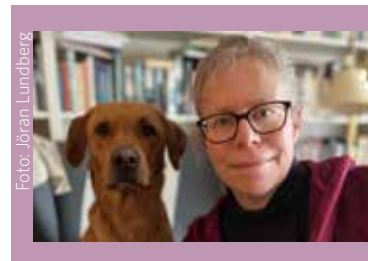

Foto: Jöran Lundberg

Karin Dirke är professor i idéhistoria vid Institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet. Hon har skrivit förordet till den av Marianne Kristoffersson nyöversatta originalversionen av *Black Beauty*. På bilden med sin labrador Elton.

		↓	HAR HÅL I LITET HUS	BÄRINGEN- TING	FÖR- MODA	↓	ORIE- NTERINGSS- OMRÅDE	TAS FÖR BÄTTRING	↓	GAV ORDER MÅLUPP- STÄLLNING		
Handgjorda korsord © Krysset & Quiz AB	SKREVS PÅ BLOCK											
	HÅLLS OM HÅLSEN											
	→						HIMMELSK SYN			3		
	SPRITSAT TÄRTAN				8		GÄLLER EN RIKTNING					
	ÄGGPLATS											
	→				ALLTJÄMT			STORSTAD ÄR GRÖN VINTER- TID				
					FELFRITT							
	BLOMMA					6				RABATT		
	TEXT- TILLÄGG	▼			DAG- ORDNING HAR LOPP- MARKNAD							
	→					VAR FOT- RIKTIG	AFFÄR MED KEMI		KANSKE MINDRE			
HÅSPA SLINGRAR SIG I SKOGEN	▼			FLYTT- TANGENT KOMMA ÅT	4			SÖKA PÅ NÄTET	MÅTT FÖR LOTT			
→									→			
SVIN- AKTIG FAVORIT	↓	ÄRFÖR- BJUDET GIFT	LJUS- HÄLLA	RÄKNE- HJÄLP	↓	VISAS PÅ DUK	FLANERA		GAMMALT KLISTER	SKOGS- KATT	NEJ FÖR BRITT	
		DRAG RUNT					OBSER- VERADE					
→								FOND		5		
INSPEL- NINGS- PLATS			1	KAPAR AV				ÄR SOM ETT SKREV OM DOCKHUS	UPPBLÅST PÅ DRYG		UTKAST	
PRIVAT												
VARM BAK- PLATS				TAR BART STUBBEN					MITT I VITKLÖK SOM HUND OCH KATT		KÄRVE	
BILLTILL- VERKARE		STRAFF- BART STRAFF										
SÖLO- SÄNGER					HAR SMÅ- GODIS NÄR LJUSET GÅR UPP							
→				LAGAS FÖR ATT BLI RÄTT				SLUTA RINNA		2	VILL MAN INTE HA I MATEN	TILL- TALANDE FÄR SMÅ SVIN
HAR MAN DET GLATT PÅ		USA- STAT					EUROPA- KAMP SVÄNG		BUD- BÄRARE			
BLIR SINGEL				DEN BE- STÅR AV BITAR			7					

TÄVLA OCH VINN PRISER FRÅN VIVARA!

Vi lottar ut fem fina fågelpaket från Vivara. Perfekt sommargåva till fåglarna eller att spara till hösten! Vinsten kan skilja sig något från bilden bredvid, men fågelpaketet innehåller fröblandning, fröautomat, fågelholk och energikaka.

GÖR SÅ HÄR:

Det är det fyrsiffriga talet som bildas av de röda siffrorna (t ex FEM TRE ETT TVÅ = 5312) som är er svarskod. Ring **0944-670 90 09**. Följ de talade anvisningarna. Du ombeds att ange kryssets tävlingsnummer, som är 24, och den fyrsiffriga svarskoden (ovan). Sedan är det klart. Du kan inte ringa från hemligt eller dolt nummer. Det betyder att ditt nummer måste synas när vi söker det på hitta.se eller eniro.se. Samtalet kostar 11 kronor. Du accepterar kostnaden genom att trycka 1 i början av samtalet.

Senast den 3 maj måste vi ha ditt svar. Lösning och vinnare presenteras i nästa nummer.

Medlemsrabatt hos Miwo Design

Miwo Design säljer handgjorda svensktillverkade hund-sängar, klösmöbler och stilfulla accessoarer i skandinavisk design till din hund och katt. Kanske något som kan passa som en present till din fyrbenta vän?

Du som är medlem i Djurskyddet Sverige får 15 % rabatt hos Miwo Design. Ange **Djurskyddet15** i kassan på **miwodesign.com** för att ta del av erbjudandet.

Här hittar du fler medlemsförmåner

Kontakta vår medlemservice

Har du frågor om ditt medlemskap, vill beställa informationsmaterial eller meddela att du har ny adress?

Välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges medlemservice på **08-673 35 11**. Telefondiderna är mån-fre 9.00-15.00. Stängt för lunch 11.30-12.30.

Du kan också mejla till info@djurskyddet.se.

Brev skickas till:
Djurskyddet Sverige
Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm

Engagera dig i våra Facebook-grupper!

Är du som medlem särskilt intresserad av frågor som rör hästar, kaniner eller etisk jakt? Vi har startat tre nätverksgrupper på Facebook med fokus på dessa frågor och hoppas att du vill vara med! I de olika grupperna får du möjlighet att på ett enkelt sätt engagera dig för att vara med och göra skillnad för djuren.

Vill du gå med i en av våra nätverksgrupper, kontakta emma.brossner-skawonius@djurskyddet.se

Djurskyddet Sverige är godkänd som 90-kontoinnehavare av Svensk Insamlingskontroll. Ett så kallat 90-konto är ett insamlingskonto som har utfärdats av Svensk Insamlingskontroll som kontrollerar hela organisationens verksamhet och ekonomi för att du som givare ska känna trygghet att din gåva används rätt. Vårt 90-konto: 90 01 06-6

----- Klipp av talongen här, lägg i kuvert och skicka kostnadsfritt till vår svarspostadress. -----

Fyll i talongen och posta den till Djurskyddet Sverige!

Ja, jag är intresserad av att stödja Djurskyddet Sveriges arbete. Jag vill:

- Bli medlem (för dig som inte redan är det)
- Bli månadsgivare
- Ge en gåva

Jag är redan medlem men har ny adress.
(Fyll i både din nya och din gamla adress, samt medlemsnummer)

Jag är redan medlem men lämnar gärna mitt telefonnummer och/eller min e-post så att ni kan nå mig på fler sätt.
(Glöm inte att fylla i ditt namn och medlemsnummer)

Namn och min nya adress:

För- och efternamn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Personnummer (ÅÅMMDD): _____

Vid adressändring; det här var min gamla adress:

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Medlemsnummer: _____

Djurskyddet Sverige där du bor!

Djurskyddet Sverige är ett riksförbund med 41 lokalföreningar över hela landet.

BLEKINGE LÄN

Djurskyddet Karlshamn
0735-08 71 07
karlshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Ronneby
0734-22 60 57

DALARNAS LÄN

Djurskyddet Dalarna (Borlänge)
dalarna@djurskyddet.se

GÄVLEBORGS LÄN

Djurskyddet Bill & Bull Söderhamn
0764-10 01 01
info@djurskyddetbillobull.se

Djurskyddet Bollnäs-Ovanåker
0703-02 80 06
djurskydd_bollnas@hotmail.com

Djurskyddet Små Tassar Hälsingland
070-679 80 18

HALLANDS LÄN

Djurskyddet Norra Halland (Kungsbacka)
0708-77 64 70
info@djurskyddetnorrahalland.se

Djurskyddet Kattfotens Katthem i Halmstad
0701-55 80 08
kattfoten@djurskyddet.se

JÄMTLANDS LÄN

Djurskyddet Jämtlands Län (Östersund)
0730-31 72 43 alt 0725-86 94 48
jamtland@djurskyddet.se

JÖNKÖPINGS LÄN

Djurskyddet Eksjö
0702-52 82 88
cats@djurskyddet-eksjo.se

KALMAR LÄN

Djurskyddet Kalmar
0480-41 11 00 alt 0703-57 93 03
kalmar@djurskyddet.se

Djurskyddet Västervik
0704-530 518
djurskyddetvastervik@gmail.com

KRONOBERGS LÄN

Djurskyddet Kronoberg (Växjö)
0723-14 95 30
info@djurskyddetkronoberg.se

Djurskyddet Sigfrid (Växjö)
sigfrid@djurskyddet.se

NORRBOTTENS LÄN

Djurskyddet Norrbotten
0725-10 19 14

SKÅNE LÄN

Djurskyddet Flyingebygden
flyingebygden@djurskyddet.se

Djurskyddet Helsingborg
helsingborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Landskrona
0738-04 96 44
djurskyddetlandskrona@hotmail.com

Djurskyddet Snapphanen
0708-11 28 16
info@djurskyddetsnapphanen.se

STOCKHOLMS LÄN

Djurskyddet DOSO
2021.doso@gmail.com

Djurskyddet Djurvännerna Stockholm
djurvannernastockholm@djurskyddet.se

Djurskyddet Kattvarnet Haninge
0722-22 68 70
info@kattvarnet.se

Djurskyddet Stockholm Norrort
stockholmnorrort@djurskyddet.se

SÖDERMANLANDS LÄN

Djurskyddet Nyköping
0155-21 76 32
nykoping@djurskyddet.se

Djurskyddet Strängnäs
0735-00 26 30
strangnas@djurskyddet.se

VÄRMLANDS LÄN

Djurskyddet Karlstad
0725-20 00 28
kontakt@djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Kristinehamn
0550-151 55
kristinehamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Säffle-Åmål
saffle-amal@djurskyddet.se

Djurskyddet Norra Värmland
0730-47 82 29
norravarmaland@djurskyddet.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Djurskyddet Skellefteå
0702-70 03 92
djurskyddetskelleftea@gmail.com

Djurskyddet Västerbotten (Umeå)
0725-56 60 90
info@djurskyddetvasterbotten.se

Djurskyddet Åsele Katthem Kurrlyan
0730-42 60 70
miaost73@gmail.com

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Djurskyddet Härnösand
0705-33 36 10
djurskyddet.harnosand@gmail.com

Djurskyddet Sundsvall
060-56 78 50
djurskydds@hotmail.com

Djurskyddet Ådalen (Sollefteå)
0730-63 23 45
djurskyddetadalen@hotmail.com

Djurskyddet Örnsköldsvik
0709-45 02 77
oviks_djurskydd@hotmail.com

VÄSTMANLANDS LÄN

Djurskyddet Mälartassen (Köping)
malartassen@djurskyddet.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Djurskyddet Skaraborg (Töreboda)
0739-24 26 72

ÖREBRO LÄN

Djurskyddet Vilsna tassar Hällefors
Telefon: 0763-68 17 95
vilsnatassar@djurskyddet.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping
011-31 14 99
fiahemmet@hotmail.com

Djurskyddet Mjölby
0142-36 11 02
djurskyddetmjolby@gmail.com

Intresserad av att starta en förening där du bor?

Läs mer på Djurskyddets hemsida:
www.djurskyddet.se/engagera-dig/starta-ny-forening

Eller kontakta Djurskyddets kansli:
info@djurskyddet.se
08-673 35 11

Catarina Niklasson Schöön, vice förbundsordförande för Djurskyddet Sverige.

SISTA ORDET

Skydd av husdjur i krig

Med pågående krig i Ukraina och Gaza har totalförvarsfrågor i Sverige än mer aktualiserats, inte minst tillgängligheten till skyddsrum. Men husdjur får i dagsläget inte tas med in i dessa.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, rekommenderar husdjursägare att ställa fram mat och vatten till sina djur för några dygn (vem tror att husdjur gör dygnsberäkningar för matintag), så att de kan klara sig själva. Denna rekommendation går direkt emot djurskyddslagen, i vilken anges hur många timmar man får lämna husdjur ensamma.

Vid Försvarshögskolan, FHS, har Arita Holmberg, Miranda Holmberg och Aida Alvinus i artikeln Människans sociala relationer med djur, en utmaning för totalförsvaret uppmärksammat denna problematik. De anser att det juridiska regelverket som styr totalförsvaret under kris och krig är föråldrat och behöver uppdateras. De menar att det i dag finns en helt annan social relation mellan människor och djur, där djuren ses som familjemedlemmar, och att många husdjursägare aldrig skulle lämna sina djur åt sitt öde i en kris- eller krigssituation.

Inte minst kriget i Ukraina visar hur människor gjort sitt yttersta för att skydda sina djur. Själv minns jag en bild av en ung kvinna som bar sin gamla schäfer i famnen i över en mil för att nå den polska gränsen. På vägen hade hon kastat all sin packning för att orka bära hunden.

Holmberg et al. resonerar vidare att om djur ges status som rättssubjekt skulle de ges skydd inom ramen för totalförsvaret. De skulle därmed få en annan roll som inte enbart är instrumentell.

Det är glädjande att FHS har uppmärksammat denna problematik, då Sverige ligger efter med en uppdaterad och ”modern” totalförvarslagstiftning. Flera länder, främst västländer, har redan anpassat sin lagstiftning och erkänner djur som rättssubjekt.

Vi djurskyddsorganisationer har även här en viktig roll att, precis som FHS, belysa frågan och kräva det självklara i att även våra husdjur ska omfattas av skydd i en kris- eller krigssituation. ✕

Det här är Djurskyddet Sverige

■ **Djurskyddet Sverige** är med sina 11 500 medlemmar och 41 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 120 år för att hjälpa djuren.

■ **Vår vision** är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Djur ska behandlas väl, oavsett om de lever vilt eller hålls av människan. Alla djur ska kunna utföra de naturliga beteenden som bidrar till en bättre djurvälstånd och skyddas från lidande. När djur avlivas ska det ske på ett smärtfritt sätt.

■ **Vi arbetar** genom opinionsbildning, praktiskt djurskyddsarbete och genom att ge stöd till forskning som stärker djurens skydd och välfärd.

■ **Våra lokala föreningar** arbetar bland annat med att ta hand om djur som blivit hemlösa och vanvårdade.

■ **Internationellt samarbetar vi** med våra nordiska systerorganisationer och är medlem i Eurogroup for Animals och World Federation for Animals.

■ **Vårt arbete finansieras** av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll.

PLUSGIRO: 90 01 06-6

BANKGIRO: 900-1066

GENERALSEKRETERARE

Åsa Hagelstedt

SAKKUNNIGA

Emma Brunberg & Anna Lundvall

CHEF INSAMLING & KOMMUNIKATION

Sara Frick

INSAMLING

Lisa Löhr

KOMMUNIKATION

Jessica Blohmé & Anastasia

Konstadinidis

FÖRETAGSKONTAKT

Peter Solstedt

ORGANISATIONSEKRETERARE

Majk Michaelsdotter

EKONOMI- & ADMINISTRATIONSCHEF

Adina Holmertz

EKONOMIASSISTENT

Li Lindström

ADMINISTRATÖR

Lena Andersson

RECEPTION & UTSKICKSANSVARIG

Daniela Velarde

UTSKICK & ADMINISTRATION

Dorina Larsson

ENGAGEMANGSCHEF

Emma Brossner Skawonius

DJURSKYDDET UNGDOM

Christel Bertling Szytek & Anastasia

Konstadinidis

REDE

Helena Risinger

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Linda Maria Vonstad

STYRELSELEDAMÖTER

Catarina Niklasson Schöön, Kerstin

Linde, Gunnela Ståhle, Lina Göransson,

Josefin Liljeqvist, Owe Sandström &

Annicka Engblom

NÄSTA NUMMER UTE VID MIDSOMMAR

Foto: Ivana Vavrov/Unsplash

Tema: Höj hästvälfärden

LÄS FLER NYHETER PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Tack Kattliv!

Tidningen Kattliv skänker 100 kr till Djurskyddet Sverige för varje ny prenumerant de får via oss! Du betalar endast 374 kr och får då 8 nummer av tidningen Kattliv.

Beställ din prenumeration redan idag genom att maila dina adressuppgifter till pren@kattliv.com, kom ihåg att ange **kod 334** i ämnesfältet. Det går också bra att skicka in talongen nedan.

Tillsammans kan vi göra skillnad för djuren!

Klipp här!

SKICKA IN TALONGEN NEDAN FÖR ATT PRENUMERERA PÅ KATTLIV!

JA, jag vill prenumerera på tidningen Kattliv och samtidigt stödja Djurskyddet Sverige. Du betalar endast 374 kr för 8 nummer.

För- och efternamn:

Adress:

Postadress:

E-post:

GÖR SÅ HÄR:

Klipp av talongen och lägg i ett kuvert.

Skicka kuvertet till:
Djurskyddet Sverige
Svarspost 20425761
120 20 Stockholm.

Du behöver inte något frimärke, Djurskyddet står för portot!

Har du frågor om din prenumeration, kontakta Kattliv: 0300-174 00 eller pren@kattliv.com

Djurskyddet Sverige förmedlar dina uppgifter till tidningen Kattliv. De aktiverar din prenumeration och skickar en faktura. Djurskyddet Sverige sparar inte uppgifterna för vidare behandling.

Swedbank

Låt ditt sparande bidra till en bättre värld.

Att välja fonder som arbetar mot specifika mål är ett bra sätt att påverka framtiden. Swedbank Humanfond placerar i företag som jobbar med miljö, mänskliga rättigheter, hjälpverksamhet och forskning. När du investerar i fonden ger du också en gåva – 2 procent av ditt sparande skänks till en organisation som du väljer. Med Humanfonden investerar du inte bara för och i framtiden. Du kan vara med och påverka den.

Historisk avkastning garanterar inte avkastning i framtiden. Värdet på fonden kan minska och öka kraftigt i värde och det är inte säkert att du får tillbaka alla pengar du satt in. Faktablad, informationsbroschyr och information om dina rättigheter finns på [swedbankrobur.se](https://www.swedbankrobur.se)